

Proletari din toate țările, uniți-vă!

In acest număr semnează.

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Gr. Vîlceanu
Micșor Constantinescu
I. Miliutin
Gh. Gulia
I. Cristea

15 (943)

ANUL XIX
12 aprilie 1963
12 pagini, 1 leu

— Dar să nu mai spui la nimeni!

OMUL IN COSMOS: DOI ANI

(pag. 6-7)

CITIȚI
ÎN ACEST
NUMĂR

Viitoarea

etapă —

Luna

de Prof. univ. A. Pîrvu

In plină

competiție

interplanetară

de Prof. univ. Victor Vilcovici

Tainele

astrului

noptii

de A. Sergiu

memento

turneu în anglia

De aproape două luni, Ansamblul de cîntece și dansuri populare „A. V. Alexandrov” al Armatei Sovietice se află în turneu în Marea Britanie. Timp de trei săptămîni, artiștii sovietici s-au produs în uriașă sală londoneză „Royal Albert Hall” (aproape 8.000 de locuri), care a fost plină pînă la refuz în fiecare seară. „Amintiri de la începutul unei mari călătorii în Londra”, scria în ghidul presă din capitala Angliei. Poate, pînă la urmă, numele prezentaților trebuie să fie blînd în ațererea insistență a publicului.

În celelalte orașe, succesul ansamblului a fost — dacă se poate — și mai mare. La Manchester și Liverpool, bilețele s-au epuizat cu multă vreme înainte de premiere. Același lucru s-a întîmplat și la Glasgow, unde încheșurile fedizate de „Empire Theatre” depășesc toate recordurile stabilite pînă acum. „En la rent vii de melodii și dansuri” — așa delînește ziarul „The Scotsman” spectacolul ansamblului „Alexandrov”, căruia îi consacră o lungă și elogiasă cronică.

Artiștii sovietici se întîlnesc cu admiratorii lor nu numai în cadrul concertelor pe care le dau. La Glasgow, de pildă, ei au vizitat o școală, unde au stat de vorbă cu elevii, părinții și profesorii lor, precum și regimentul 1 de pușcași scoțieni, în fața cărora au dat un spectacol special. Ziarul „Scottish Daily Mail” scrie că această întîlnire s-a desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie.

c. n.

pentru concediu

Numărul oamenilor muncii din U.R.S.S. care își vor petrece în 1963 concediile în stațiuni balneare și de odihnă se ridică la cinci milioane. În ultimii trei ani, 14,5 milioane de muncitori, colhoznici, lucrători din sovhozuri, ingineri, tehnicieni, artiști, funcționari etc. au căpătat, prin Consiliul central al sindicatelor, locuri pentru odihnă sau tratament în perioada concediilor.

Conform unui plan general de dezvoltare a stațiunilor de cură și de odihnă, precum și a instituțiilor sanitare din cadrul lor — plan aprobat de Prezidiul Consiliului central al sindicatelor — numărul total al locurilor din aceste stațiuni urmează să crească de opt ori. Aproape toate instalațiile existente vor fi mărite. Deosebit de mult se vor dezvolta localitățile balneare din Kazahstan, Siberia occidentală și răsăriteană, Ural și Extremul Orient.

Interesant este și faptul că se prevede construirea de hoteluri speciale și pensiuni la care cel trimis la odihnă sau cură va putea veni însoțit de familia sa.

c. g.

mării cu apă clocotită

„Folosirea apelor subterane fierbinți a devenit o problemă importantă mai ales pentru regiunea răsăriteană a țării noastre” — scrie ziarul „Leningradskaja Pravda”.

În Uniunea Sovietică există aproximativ patruzeci de bazine subterane conținând ape termale, clocotite, dispuse pe aproape întreaga suprafață a țării. Unele dintre aceste bazine, prin dimensiunile lor, sînt de-a dreptul impunătoare. Bazinul siberian, de pildă, acoperă câteva milioane de kilometri pătrați, cu alte cuvinte o suprafață de 3-4 ori mai mare decît aceea a Caspice și Mării Negre luate la un loc.

Dacă pînă nu de mult, cel ce se interesau de apele geotermale erau numai geofizicienii, astăzi de aceste ape au început să se

preocupe și alte categorii de oameni de știință sovietici — termotehnicienii și energieticienii.

Care sînt motivele unui interes atît de larg? În primul rînd faptul că apele subterane fierbinți reprezintă un adevărat ocean de energie, de neprețuit folos pentru economia țării aflată în plină dezvoltare. Cum să obții, însă, energie electrică din apa fierbinte? Problema nu e deloc simplă, dacă ținem seama că apa mărilor subterane atinge o temperatură de numai 150 — 180 grade, în timp ce în turbinele moderne ea se ridică la cîteva sute.

Problema care preocupă energieticienii din lumea întreagă a fost soluționată, cu deplin succes, de știința sovietică. Cu prilejul unei recente consfățuiri organizată de filiala siberiană a Academiei de Științe a U.R.S.S. s-a propus utilizarea turbinelor care funcționează cu apă la temperatură scăzută. Turbina experimentală propusă de D. Sata-novski va costa mult mai ieftin decît turbinele speciale kalene ce funcționează cu apă la temperatură joasă și va produce de trei ori mai multă energie.

Desigur, energia termală se află abia la începuturile ei. Totuși, chiar din anul acesta, în Kamiatka va începe construirea unei prime centrale geotermice, o a doua urmînd să fie amplasată în Daghestan. Într-un viitor apropiat, deasupra mărilor fierbinți din subsoțul Uniunii Sovietice vor răsări zeci de gigante centrale geotermice, fiecare din ele pînă produce în jurul a 10 milioane de kilowați-ore.

b. a.

rachetă sau automobil ?

Primul cosmonaut al lumii, Iuri Gagarin, de la al cărui zbor se împlinesc astăzi doi ani, este învingătorul unui concurs de un fel neobișnuit. Nu e vorba de o competiție cosmică, ci de una terestră. E adevărat că și în cadrul ei, Gagarin s-a folosit de un vehicul, dar acesta nu a fost celebra sa capsulă spațială, ci un obișnuit automobil.

Concursul s-a intitulat „Pentru securitatea circulației”. Cosmonautul nr. 1 a obținut insigna de onoare, care distinge pe cîștigător.

Ei și? — vă veți mira poate dv. E un fleac pentru navigatorul oceanului instelat să conducă o biată mașină cu patru roți pe o șosea asfaltată. Iată însă că Iuri nu e de aceeași părere.

Să-i dăm cuvîntul :

— Dacă mă veți întreba ce e mai greu de condus — un vas cosmic sau un automobil — vă voi răspunde : un vas cosmic

e mai complicat, dar în el te simți mai la largul tău. În Cosmos eram singur. Acolo nu riști să dai peste un pieton buclucaș sau peste un șofer care nu respectă regulile de circulație. Din păcate, pe pămînt, asta se mai întîmplă cîteodată.

O asemenea declarație, făcută de o autoritate în materie, cum e Gagarin, merită să dea de gîndiț mînuitorilor volanului. Morala acestei mici întîmplări e : șoferi, nu uitați că numai în Cosmos nu există riscul unui accident de circulație.

Cel puțin, deocamdată !

Z. r.

un sat

oarecare

Pe locul unde se află astăzi cochetul sat Saru din Kirghizia, călătorul afla odinioară, într-un peisaj dezolant, o mină de bordeie de lut locuite de păstori nomazi. Nomazi și de o sărăcie care ajungea la ultima expresie a noțiunii. Cinci-șase oi sau un cal costeliv erau de multe ori singura avere a unei familii cu multe guri de hrănit.

Iar acum, pe același loc se află Saru, un sat care parcă simbolizează transformarea unei lumi. În locul bordeielor au apărut case confortabile de cărămidă, în locul stepii aride — livezi. În mijlocul satului se înalță o Casă de cultură, două școli medii, două școli elementare, un teren de sport, un spital, o maternitate, o creșă, o grădiniță de copii, baia, uzina electrică. Satul are cinematografi și instalații cinematografice mobile pentru colhoznicii care lucrează la cîmp.

Acum patruzeci de ani — scrie ziarul „Sovetskaja Kirghizia” din care am cules datele citate mai sus — nimeni nu știa să scrie și să citească în vechea și mizeră așezare. Astăzi există 16 ingineri, 90 de învățători, 18 medici, 25 de agronomi, zootehnicieni și veterinari născuți și crescuți în Saru.

Colhozul își sporește avuția cu fiecare an care trece. Parcul de mașini numără acum 42 de tractoare, 19 combine de cereale, 21 de autocamioane și multe alte mașini și unelte. Mai bine de două sute de colhoznici s-au mutat în ultimii trei ani în case noi.

Locuitorii din Saru își îndeplinesc cu succes sarcinile care le revin în cadrul planului septenal în dezvoltarea creșterii vitelor. De altfel, colhozul posedă încă de pe acum mai multe cornute decît era prevăzut pentru sfîrșitul lui 1965 ; la oi a atins nivelul anului 1964, iar la porcine a depășit chiar cifrele din 1965.

Saru — un sat oarecare din R.S.S. Kirghiză...

m. v.

„mosfilm”

...în

miniatură

Acum cinci ani, cînd a început construcția palatului pionierilor din Moscova, arhitecții au prevăzut rezervarea unei aripi a noii clădiri pentru amenajarea unui „Mosfilm” în miniatură. Și, curînd, pe șantier au și început să apară viitorii cineaști. Un grup de pionieri înarmați cu un aparat de luat vederi „Kiev”, poposea printre constructori, înregistrînd pe peliculă fiecare etapă a lucrărilor. Strădaniile lor de atunci sînt concretizate în documentarul „Așa s-a înălțat palatul nostru”. Tot acestui grup de mici cineaști i se datorește și un scurt metraj în care este immortalizată festivitatea inaugurării palatului desfășurată vara trecută. Fără îndoială, aceste două filme vor însemna documente prețioase pentru istoria palatului pionierilor din Moscova.

Acum, micul „Mosfilm” de la palatul pionierilor ocupă un etaj și jumătate și are un platou de filmare cu o suprafață de 200 de metri pătrați. Studioul este utilat cu cele mai moderne instalații și aparate. În fața platoului de filmare se află sala de montaj. Sala de proiecție a fost amenajată la un etaj superior și poate găzdui 35 de spectatori.

Directorul acestui nou studio de filme este Oleg Voinov, student la Institutul unional de cinematografie. În ce constă activitatea micilor cineaști? Împărțiți în mai multe grupe, pionierii își însușesc în primul rînd cunoștințele necesare activității cinematografice. Se pregătesc anume să devină regizori, operatori, actori, mașiniști, maștrii de lumini. În ce privește obiectele abordate de filmele lor, multe sînt inspirate din activitatea cercurilor de amatori din incinta palatului care oferă inepuizabile surse de inspirație.

Dar în afara activității cinematografice propriu-zise, cineaștii de la palatul pionierilor au și multe alte preocupări : vizitează studiouri, asistă la întîlniri cu actori, regizori, dramaturgi, fac schimb de experiență cu alți cineaștii din Moscova, întrețin o bogată corespondență cu cercurile similare din diferite orașe sovietice și de peste hotare.

m. z.

Noul model de automobil „Volga-universal”, care poate fi adaptat, după necesități, transportului de călători sau de bagaje

doi ani

deasupra prăpastiei

de general-maior V. DROZDOV

(Urmare din numărul trecut)

Imi inchipui ce uimiți trebuiau să fi fost oamenii sovietici cinstiți din Uman când, în urma unităților germane de avangardă, a intrat în oraș și un concetățean de al lor — vornicul și prețitul inginer din panificație, Anton Ivanovici Milcevski, căruia ofițerii hitleriști îi spuneau cu respect „maiorul Müller“. În 1936, individul fusese demascat de cekiști ca spion german. Dar Milcevski fugise în Japonia iar de acolo s-a strecurat în Germania și în timpul celui de al doilea război mondial a conștientizat centrul de spionaj al marelui stat major al armatei hitleriste. Cu acest Müller avea să poarte Maxim un duel nevăzut.

Nimeni nu trebuie să-și inchipuie că serviciul de spionaj german lucra la lumina zilei pe teritoriul ocupat, că avea firme sau sentinele la intrarea sedțiilor lui. Nu, spionii hitleriști se foloseau de cele mai multe ori chiar la ei acasă de cele mai diverse tertipurii: își camuflau activitatea în diverse întreprinderi, magazine și locuințe.

...La următoarea întâlnire cu Maxim, Evghenia Bremer îl avertiză:

— La Kiev lucrează un anume Müller, un grad mare în serviciul de spionaj militar.

— De unde știi?

— De la Suško.

Din cauza bolii Maria Vasilievna Suško, pensionară și veche comunistă nu se evacuasă. Bremer o antrenase în grupul lui Maxim. Maria Vasilievna era o femeie chibzuită, care aprecia lucid evenimentele și nu se temea de greutățile și primejdiiile muncii ilegale.

— Foarte interesant — observă Kudrea. Maria Vasilievna să-și descrie pe acest Müller și să-i afle adresa.

După câteva zile, Maxim știa că Müller era un bărbat înalt, cărunt, cam de cincizeci de ani, că purta manta soldățească și vorbea rusește fără accent. Adresa? Avea trei adrese, dintre care una: Kuznecinaia, 4/6. Din nou Kuznecinaia!

— Îți aduci aminte de casa aceea cenușie în fața căreia te-ai oprit într-o zi? — o întreabă Kudrea pe Maria Ilinicina. O să trebuiască să te muți acolo.

Era o misiune complicată. Era la fel de greu să te instalezi într-o asemenea casă ca a intra, să zicem, într-un nucleu de atom. Și nu numai pentru că „nucleul“, mai exact cuibul de vipere în care voia să pătrundă Maxim era apărat de un sistem extrem de abil de piedici și nu îngăduia intrarea nici unui străin, ci mai ales pentru că în Kiev erau și mii de alte case și încercarea de a intra tocmai în clădirea aceea putea stârni imediat bănueli.

În cele din urmă, însă, Maria Ilinicina izbuti să obțină numirea ei în funcția de administratoare a imobilului din strada Kuznecinaia nr. 4/6.

Nici nu se instalase bine în noua locuință că Maxim a și adus acolo un aparat de radio, arme, o mașină de scris și manifeste. Nu aveau de ce se teme în mod special deoarece pusese mîna pe cea mai sigură locuință din oraș. Cel puțin așa li se părea lor.

În fiecare zi, Maxim venea aici și, instalindu-se cât mai comod la fereastră, urmărea tot ce se petrecea în curte. Și un cekișt avea ce să vadă acolo.

Din timp în timp soseau de pe front mașini pline cu civili, care urcau grăbiți scara și se îndreptau spre locuința lui Müller. Erau agenți, care de obicei părăseau casa numai o dată cu lăsarea întinericului. Dar nici atunci nu plecau chiar toți: Müller se purta foarte sever cu ei, și uneori, când îi bănuia pe unii de trădare, îi tortura sălbatic. Apoi cadavrele erau îngropate noaptea, în curte.

În apartamentul lui Müller, care se afla vis-à-vis de cel al Mariei Ilinicina, agenții căpătau ultimele instrucțiuni. Tot aici erau echipați pentru drum, după ce a aceleși mașini plecau spre un aeroport situat la 40 de kilometri de Kiev. Aeroportul era ținut în mare secret: nici măcar generalii din armata germană nu aveau toți acces acolo.

Maxim începuse să cunoască la față pe mulți oameni de ai lui Müller, ba chiar îi și fotografiase. Mai trebuia să le afle doar numele. În această treabă dificilă nu-l putea ajuta decât o singură persoană: Anna Piman, colaboratoare foarte apropiată și concubină a lui Müller.

Și Maxim se gândi s-o atragă de partea lui pe această femeie. N-o să dau amănunte asupra felului în care a decurs această treabă complicată. Vreau să menționez numai că ea a izbutit. Piman a fost de acord să-i ajute pe cekiștii sovietici, ceea ce a însemnat un mare succes. Chiar a doua zi, Maxim află că la Jitomir, într-o clădire învecinată cu spitalul, se găseau mai multe instituții ale marelui stat-major german, că la Fastov, dincolo de pod, nemții instalaseră un mare depozit de benzină și că podul era păzit de soldați cehi antifasciști. Și, lucrul cel mai important, află numele celor pe care Müller îi trimisese în spatele frontului sovietic. Kudrea se gândi la un plan îndrăzneț: să trimită, cu o mașină a serviciului de spionaj militar german, câțiva oameni de-ai lui pe malul stîng al Niprului, mai aproape de linia frontului.

În calitate de administratoare a casei, Maria Ilinicina putea intra oricînd în toate apartamentele și, de multe ori, nimeri „întîmplător“ chiar la întâlniri ale hitleriștilor cu agenții lor. Toți locatarii erau obligați să-i pună la dispoziție fotografiile lor pe care ea, la rîndu-i, le dădea lui Maxim. Acesta, împreună cu Mitea Sobolev, le refotografia.

Într-o zi, Müller o invită la el, o întreabă despre rudele și prietenii ei din spatele frontului sovietic, despre Moscova, se interesă de numele străzilor din capitala U.R.S.S. pe care avusese prilejul să meargă și vru să afle dacă n-ar fi dispusă să plece pentru două luni la Varșovia.

Bineînțeles, Maria Ilinicina îi povesti totul lui Maxim. — Te recrutează pentru o școală de spionaj — îi spuse, rîzînd, acesta. Pregătește-te să faci pe urmă o călătorie la Moscova. Acceptă.

Principala e să nu-ți pierzi capul

Apartmentul în care se mutase Maria Ilinicina la cererea lui Maxim le era necesar pentru lucru. Pentru Maxim era primejdios să locuiască acolo. De altfel și pentru ea nu era de fel ușor să stea singură, în niște camere

pusii, într-o casă înșesată de hitleriști. Ba se auzeau pași pe scară. Ba răsuna o împușcătură, urmată de strigătul cuiva care-și lua adio de la viață... În asemenea nopți Maria încerca și un puternic sentiment de teamă pentru Maxim, de viața căruia răspundea în fața poporului. Uneori i se părea că în timp ce ea se afla în siguranță, în apartamentul pustiu din strada Kuznecinaia, gestapoviștii veniseră să-l ridice pe Maxim sau că locuința lui fusese încercuită și n-avea cine să-l prevină.

Dar se făcea ziua și ea alerga la locuința lui, unde însă nu-l mai găsea pe Maxim. Calm ca întotdeauna, proaspăt bărbierit și elegant, el plecase deja la o nouă întâlnire cu vreun om de legătură, după care se îndrepta agale spre Fodol ca să dea instrucțiuni ilegalistilor. Nu după mult timp putea fi văzut într-o casă conspirativă unde asculta emisiunea postului de radio Moscova și redacta manifeste-

Desen de V. Veter

te. Pe unii îi ajuta cu bani, pe alții cu arme. Cu unii discuta cum să organizeze mai bine o diversiune la depoul de cale ferată, iar cu alții cum să plaseze un tânăr ilegalist la comandatura orașului. Apoi, către seară, cu aerul unui om care avea de gînd să se distreze copios, se îndrepta spre teatru unde o aștepta cu un buchet de flori în mîna pe Raisa Okipnaia, cea mai apreciată solistă a Operei din Kiev. Și nimeni nu bănuia că în cele câteva minute în care discutau și rideau în fața teatrului, Raisa îi dădea informații importante, culese din convorbirile cu funcționari superiori hitleriști.

Și așa proceda zi de zi, într-un oraș unde viața oamenilor nu valora nimic, unde puteai fi ucis direct în stradă, fără a fi judecat, numai pentru că înfățișarea ta părea suspectă cuiva.

Cît curaj trebuia să fi avut acest om pentru a-și desfășura sistematic munca extrem de primejdioasă! Într-o zi, în timpul unei razi, Maxim fu găsit pe stradă și luat la poliție. Cîteva minute viața îi atîrnă de un fir de păr, dar pe drum izbuti să fugă. Două săptămîni după aceea locui la Evghenia Bremer.

În orice clipă, ilegalistii se aflau pe marginea prăpastiei. Într-un rînd Maria Ilinicina fu gata să cadă în ea și să-l tragă și pe Maxim...

Abia instalaseră în strada Kuznecinaia un al doilea aparat de radio, deoarece primul nu funcționa bine, cînd nemții puseră la cale o percheziție. Cînd văzu clădirea înconjurată de soldați, Gruzdova se afla în stradă.

Percheziția ajunsese la etajul doi. Din fericire, în blocul unde era locuința ei exista o scară de serviciu. Deschizînd ușa apartamentului își scoase pantofii și numai în ciorapi se repezi la divanul sub care erau ascunse aparatele de radio. Le cără la subsol și le acoperi cu rumeguș. Apoi alergă din nou sus. Hitleriștii percheziționau tacma apartamentului vecin. Maria Ilinicina luă în brațe pistoalele și actele și coborî din nou, tot în ciorapi, scara. Cînd se întoarse din nou, nemții băteau chiar în ușa ei. Ce să facă? Să deschidă? Ar fi putut da de bănuț. Așa

că se încălță cu pantofii și ieși în curte. Cînd urcă în apartament pe scara principală îi clănțăneau dinții de spaimă. Dar încercă să întrebe cît mai calm:

— Ce s-a întîmplat?

— Vă rog să deschideți ușa — îi răspunse tăios ofițerul care conducea percheziția.

Ușa era încuiată cu trei lacăte. Acum, însă, cînd nu mai avea de ce se teme, descuie fără grabă un lacăt după altul și-i pofti pe gestapoviști înăuntru. Aceștia percheziționară dar nu găsiră nimic.

Întîmplarea o salvă pe Maria Ilinicina de la moarte și scapă grupul de nimicire.

Ciudatul baron von Manteufel

Maxim avea o imagine completă despre toate fortificațiile din regiunea Kiev, despre cîmpurile minate și barajele de mine, despre statele majore și unitățile militare, despre starea de spirit și lupta internă dintre diferitele grupări hitleriste și acoliții lor. El știa unde se aflau școlile de spioni și cine le conducea, dispunea de fotografiile agenților trimiși de Müller în spatele frontului sovietic, iar în caietul lui de însemnări apăreau mereu nume noi. Dar i se întîmplă o nenorocire: cu toate că-și organizase extrem de bine munca, nu putea transmite nici o știre la Centru, deoarece postul de radio nu mai funcționa. E drept, din cînd în cînd, continua să mențină legătura prin stația de radio a lui Sobolev, dar și acolo se întîmplă o neplăcere.

...În a doua jumătate a lui octombrie 1941, la Kiev, pe strada Lenin nr. 32 se deschise un mare magazin de conștigație. Reclama publicată în ziare îi anunța pe locuitorii că „Firma comercială O. O. Kovalenko din Kiev“ dispune întotdeauna de un bogat sortiment de podobe de aur, brillante, ceasuri, obiecte de anticariat, cărți, blănuri, covoare, tablouri.

Afacerile firmei Kovalenko prosperau. În oraș, unde jefuirea populației era legalizată de autorități, magazinul era într-un fel o „bursă a valorilor“ din Kiev. Curînd începură să circule zvonuri că Kovalenko nu se numea Kovalenko, ci baronul Manteufel, care înainte de ocupație își ascunsese cu grijă adevăratul nume, că toate rudele lui trăiau în Germania, că erau oameni bogați și că el era unicul lor moștenitor.

Zvonurile se dovediră întemeiate. Kovalenko dădu dispoziții celor doisprezece funcționari ai lui să-i spună numai baron von Manteufel. Noul „von“ trăia pe picior mare, se îmbrăca cu gust și purta inele cu brillante. Obținut o locuință elegantă chiar în centrul orașului, o umplu cu mobilă scumpă, covoare, tablouri de valoare și porțelanuri. Avea două slujnice. Deseori era vizitat de ofițeri ai Gestapoului și jandarmeriei. După cum îl vizita adesea și cîntăreata Raisa Okipnaia de la Opera din Kiev, pentru care avea o simpatie deosebită. Cînd intra în magazin, Kovalenko o poftea extrem de politicos în cabinet, o trata cu vin și-i alegea chiar el ciorapi, mînuși etc.

La anumite intervale, Kovalenko înființa secții noi: pictori celebri, icoane vechi, manuscrise rare. Așa încît n-a fost nimic surprinzător în faptul că într-o zi veni la el o femeie care, prezentîndu-se drept moștenitoarea vechii familii de nobili Șanghirei, rudă cu familia lui Lermontov, îi oferi cîteva zeci de scrisori autentice ale poetului.

Surprinzător fu în schimb răspunsul pe care i-l dădu proprietarul magazinului:

— Sint extrem de prețioase — îi spuse baronul, netezînd cu mîinile lui îngrijite scrisorile — atît de prețioase încît v-aș sfătui să nu le vindeți acum. Mai așteptați puțin, doamnă. Se va stabili valoarea și atunci o să vă plătesc manuscrisele la adevărata lor valoare...

Răspuns mai mult decît ciudat pentru un comisionar care nu-și făcea nici un scrupul în goana lui după profit. Dacă ar fi aflat asta, Gestapoul l-ar fi supravegheat mai atent pe cel care purta numele de Kovalenko. Dar manierele alese ale baronului și originea lui atestată de o pecete cu vultur și zvastică pe ea n-au dat nimic de bănuț la început. Pentru Maxim și Maria Ilinicina însă, baronul von Manteufel era pur și simplu Alexei — un om care-i ajuta activ pe ilegalistii sovietici. Maria Ilinicina venea deseori în magazinul lui. De obicei, cînd o vedea în magazin, Kovalenko îi zimbea amabil și o invita în cabinetul lui.

— De ce oi venit astăzi?

— Am nevoie urgentă de indigouri.

Alexei se îndrepta grăbit spre birou ca să-i dea cele cerute. Se întîmpla uneori ca, tocmai în aceeași clipă, să intre în cabinet un ofițer german. Baronul îi zimbea amabil, ieșindu-i în întîmpinare. Incepea să discute cu el în nemțește, îl întreba de ce a venit, îi dădea cîteva sfaturi. Hitleristul vroia să-și comande un inel cu brilliant. Apoi, după ce-și conducea tîntul cu același suris binevoitor, se adresa Mariei Ilinicina:

— Am terminat cu o chestiune, acum să trecem la cealaltă... Și seotea din birou un pachet de indigouri.

Alexei era și el un „paravan“, ca și Maria Ilinicina. numai că mult mai eficace și nu-l camufla pe Kudrea ci pe Mitea Sobolev, pe care-l aprovizionă cu bani și arme, îi asigura legături și acte. Dar, în în primăvara lui 1942, spre surprinderea tuturor, baronul fu arestat de Gestapo. Se spunea că ar fi fost ridicat pentru vânzare ilegală de aur. E adevărat că după zece zile a fost eliberat. Dar Maxim avea următorul principiu: cu un om care a trecut pe la Gestapo nu trebuie să mai ai de-a face. Și avea dreptate deoarece, așa cum s-a aflat ulterior, „baronul“ era supravegheat continuu de cinci agenți ai Gestapoului și Abwehrului. Chiar și radiotelegrafistul „baronului“ a fost chemat la Gestapo. Așa că Kudrea nu mai putea folosi stația de radiomisie a lui Kovalenko.

În felul acesta se rupsesse ultimul fir care-l lega de Centru.

Așa că Maxim se hotărî să plece la Moscova. Își luă ca însoțitor pe Jorj Dudkin, fost lucrător în miliția judiciară din Kiev, un tînăr cu o statură athletică și extrem de curajos. Conducerea grupului, Maxim o încredință colaboratorului său apropiat, Mitea Sobolev, care lucra la Ceka încă din 1918.

(Va urma)

Regizorul despre premierea bucureșteană...

...Și compozitorul despre premierea gălățeană

Zilele acestea, Teatrul nostru de operetă a prezentat un nou spectacol, „Sărutul Cianitei“ de Iuri Miliutin. Premiera s-a desfășurat într-un cadru deosebit, căci printre spectatori se afla chiar autorul operetei, bunul nostru prieten Iuri Serghievici. De Miliutin ne leagă o profundă și veche afecțiune. Sint aproape șapte ani de când l-am cunoscut la Moscova, cu ocazia turneului colectivului nostru în Uniunea Sovietică. Ne-au impresionat din prima clipă generozitatea și căldura cu care a primit ansamblul operetei românești. După cum ne-a emoționat apoi interesul, dragostea sa față de creația muzicală românească. Miliutin este unul dintre cei mai înflăcărați propagandiști ai muzicii noastre și este nelipsit de la orice spectacol în care se prezintă lucrări muzicale românești.

Vara trecută, când opereta „Lysistrata“ pusă în scenă de mine cu ansamblul teatrului din Odesa a avut cinstea să deschidă stagiunea Teatrului de la Kremlin, Iuri Miliutin se afla tot timpul în mijlocul nostru, fiind cel puțin tot atât de emoționat și de bucuros ca și noi de succesul operetei. E uimitoare bogăția sufletească a acestui compozitor. Ea se răsfrânge nu numai asupra celor cărora le dăruiește prietenia lui, dar și asupra înregii sale creații. Miliutin este astăzi unul dintre cei mai reprezentativi creatori de operetă din Uniunea Sovietică, pentru că a adus în acest bătrîn gen muzical un suflu proaspăt, sănătos, o tematică majoră, interesantă, inedită. Pe lângă talentul său de compozitor și iscusit meșter în construcția dramatică a spectacolului de operetă, meritul lui Iuri Serghievici este și acela de a fi avut curajul să se descătușeze de vechile clișee ale genului. Și aceasta printr-o permanentă exigență în alegerea libretelor, păstrînd totuși din tradiția operetei clasice acele elemente valabile care i-au conferit odinioară strălucire: satira și situarea problematicii în plină actualitate.

De aceea, în operetele sale chiar și eternul conflict sentimental e suculent, plin de patos, înaripat de simțăminte nobile, determinîndu-te să-i privești eroii cu răscăltă simpatie. Miliutin este un priceput mînuitor al acțiunii dramatice. Fie că este vorba despre „Trembita“, despre „Zarvă între fete“ pe care am avut plăcerea s-o pun în scenă acum trei ani la noi (decorurile și costumele fiind create de regizorul Toni Gheorghiu), despre „Cercul își aprinde luminile“ sau despre „Sărutul Cianitei“ — proaspăta noastră premieră —, operetele lui nu reprezintă doar o înșiruire de șlagăre, ci întregul lor cuprins este legat, cimentat într-o arhitectură muzicală perfectă.

Dar să ne oprim la „Sărutul Cianitei“. Un grup de tineri din America Latină, trei băieți și o fată, Cianita, vor să pornească spre un Festival al tineretului și studenților ce se va desfășura undeva, în Europa. Tinerii nu au bani de drum și de aceea se decid să-i adune cîntînd din oraș în oraș. Într-unul din orașe, patronul unui bar, ispitit de talentul și frumusețea Cianitei, încenează un atentat asupra lui însuși, acuzîndu-i apoi pe tinerii de tentativă. El are acum prilejul s-o șantajeze pe Cianita cerîndu-i să semneze un contract cu el, în schimbul eliberării prietenilor ei. De aici decurg bineînțeles o serie întregă de peripeții. În cele din urmă, cei trei studenți sud-americani împreună cu Cianita și alți tineri care li se alătură reușesc să dejoace planurile patronului și să plece cu toții la Festival.

Festivalul tineretului este astfel un pretext de a prezenta un crimedei de viață contemporană, aspirațiile tinerilor ce trăiesc în condițiile modului de viață capitalist. Ca și în celelalte operete ale lui Miliutin, subiectul nu are nimic confecționat ad-hoc. Cele relatate se pot întîmpla oriunde, în orice colț dintr-o țară capitalistă, conflictul reușind să pasioneze, să convingă.

Acțiunea fiind plasată în America Latină, Iuri Miliutin nu s-a ferit să aducă pe scenă toată bogăția muzicii din această regiune a globului, cîntecele înfocate, rumele, șambele și celelalte dansuri sud-americane. Ele nu figurează în cuprinsul operetei ca un simplu pretext muzical, ci sint integrate organic în desfășurarea conflictului, accentuînd dramatismul anumitor situații, marcînd stările sufletești ale personajelor.

Propunîndu-ne să montăm această operetă a lui Miliutin, ne-am străduit să facem un spectacol tineresc, în care să servim cu devotament intențiile compozitorului și libretistului. Trebuie să subliniez că încă de la prima repetiție interpreții au fost încîntați că au putut întîlni o muzică vioală, inspirată, tinerească și melodioasă. După cum sint convins că plecînd de la spectacol publicul va con-

tinua să fredoneze melodiile operetei.

Am căutat să alegem interpreți cît mai apropiați fiecărui rol. Astfel, în distribuția spectacolului figurează Lucia Roic (Cianita), Cella Tănăsescu, Cleopatra Melidoneanu, Ruxandra Argeșiu, Corina Bărbulescu, Mircea Nemens, Ionescu Dodo, Silviu Gurău, Toni Buiacici, Emil Popescu, Ștefan Glodaru, Petrov și alții. Decorurile

Tot ceea ce am putut vedea și afla în orașul Galați mi s-a întipărit puternic în minte. Oamenii pe care am avut prilejul să-i cunosc mi-au devenit buni prieteni.

Galațiul este un oraș al prezentului și viitorului. Vechiul dispăre cedînd locul noului, care înseamnă clădiri, străzi, șosele și magazine noi, un șantier naval, un splendid bazin de înot, un stadion. De

vapoarele ușoare, frumoase și trainice ce se construiesc aici și pe care le așteaptă o îndelungată viață pe mare. Pe vapoare se creează cele mai bune condiții atît pentru pasageri cît și pentru mărfuri și echipaj.

Și iată-ne la teatrul unde se prezintă opereta mea „Sărutul Cianitei“. Această operetă a fost pusă în scenă de toate teatrele muzicale din Uniunea Sovietică și din multe orașe de peste hotare. Premiera ei a avut loc în 1957, la Moscova, și a fost consacrată Festivalului internațional al tineretului și studenților.

Am avut prilejul să asist de multe ori la spectacole de această operetă, prezentate de diferite teatre, și totuși de fiecare dată mă simt emoționat. Așa s-a întîmplat și la Galați. Desigur, mi-am pus întrebarea firească cum se vor achita de rol artiștii, regizorul, dirijorul. Emoționați erau și regizorul și dirijorul ca și toți artiștii. Se poate spune că tînărul teatru muzical din Galați a prezentat un spectacol plin de viață, proaspăt, la fel de tînăr ca și majoritatea interpreților. Am privit cu multă plăcere spectacolul, urmărînd în același timp și reacția sălii. Mi s-a părut că actorii și spectatorii încercau deopotrivă același sentiment de satisfacție.

Colectivul teatrului muzical din orașul Galați este relativ tînăr. Din el fac parte tineri absolvenți talentați ai conservatoarelor românești cît și artiști din vechea generație. Acest colectiv îndeplinește o misiune nobilă, slujîndu-și cu credință poporul, educîndu-i gustul estetic și răs-punzînd cerințelor lui spirituale. În fața teatrului, ca de altfel a întregului oraș, se deschid orizonturi luminoase.

„Sărutul Cianitei“ a fost pus în scenă de artistul emerit, Panait Victor Cottescu, într-o manieră convingătoare și optimistă, în spirit popular. Ideea de bază a lucrării — tineretul întregii lumi pășeste pe calea progresului, păcii și prieteniei — este dezvăluită limpede și sugestiv.

Spectatorii aplaudă fără rezerve pe cele două interprete ale Cianitei — Elena Patrîchi-Condruș și Tamara Alexandru. Calitățile lor scenice și vocale merită toată aprecierea. Trioul studentesc nedespărțit Pablo, Ramon și Diego este întruchipat veridic, degajat și cu multă vervă de Laurențiu Buzilă, Ionel Miron și Ștefan Stoica. Plină de temperament e Anita în interpretarea Margaretei Kiss. Convingătoare sint chipurile perfidului Cezar și al iubitei lui, Angela, cărora le dau viață Cicerone Crainici și Afrodita Buzilă-Capri (Nineta Crainici în a doua distribuție). Jean Segal interpretează într-o manieră subliniat grotescă rolul detectivului Calvalcados, stîrnînd hohotele de ris ale spectatorilor. Caractere originale creionează cvartetul Ligii moralității: Florela Pașali, Titi Niculescu, Florica Macarie și Floarea Alecu. Tîn să-l evidențiez pe Vanghele Dumitriu în rolul lui Wonderwood. Pînă și rolurile episodice s-au bucurat în acest spectacol de o interpretare strălucită, E cazul sergentului (actorul Traian Vasiliu).

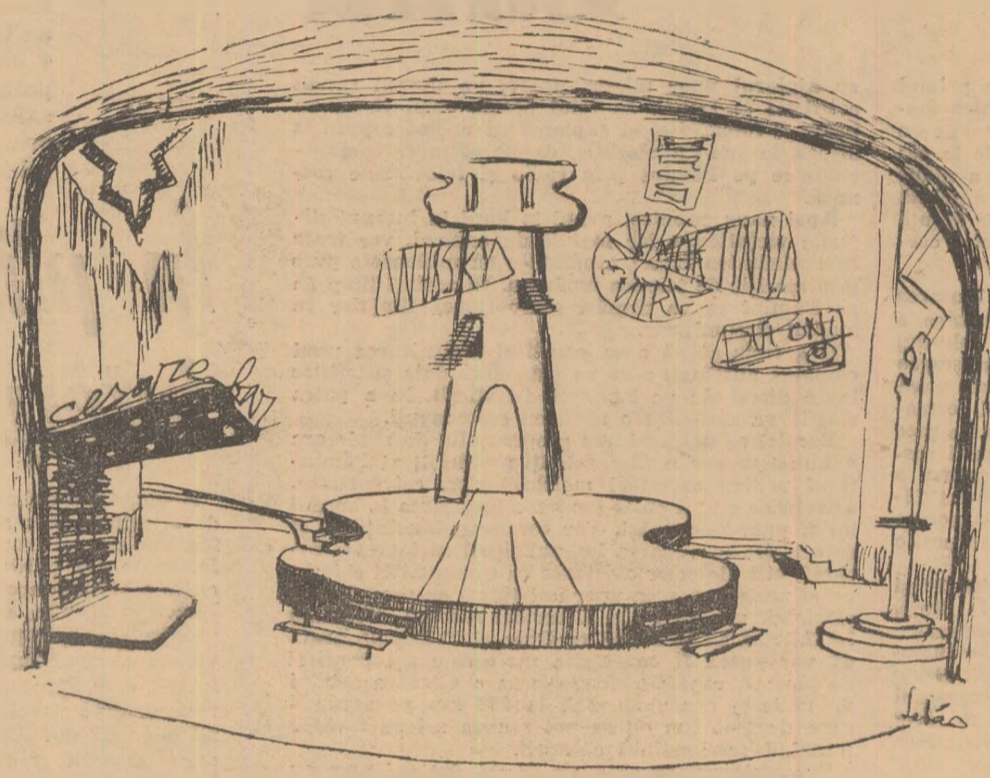
Dirijorul Silviu Zavulovic stăpînește autoritar orchestra, el a izbutit să inchege într-un toț armonios toate elementele scenei, soliștii, corul și baletul. Mi-au plăcut foarte mult aparițiile corului, care răsună armonios. Deosebit de frumoase sint vocile bărbătești (maestru de cor — Dimitrie Macarie).

Multă fantezie a dovedit maestrul de balet Trixy Checais. El a evitat cu succes rețetele arhicunoscute, găsînd pentru acest spectacol soluții noi, originale. Scenele de balet sint interpretate cu măiestrie de Angela Cîrjoabă, Lidia Șerbănescu, Ion Bașa, Eugen Duică și întregul ansamblu.

Poate că mă veți întrea: dar nu sint și părți slabe? Și care anume?

Sigur că sint, ca în orice spectacol, ca în orice operă. Dar nu ele contează. Important e că publicul pleacă de la spectacol cu un sentiment de satisfacție, că se simte îmbogățit, înobilat de cele văzute și auzite. Acesta este meritul principal al colectivului Teatrului muzical din Galați. Sint fericit că am avut ocazia să petrec cîteva zile în mijlocul prietenilor gălățeni, să respir alături de ei aerul acestui oraș al tineretii, creației, respectului reciproc și sentimentului tovarășiei.

Mulțumindu-le din inimă pentru invitație și ospitalitate, le doresc totodată multă fericire, noi succese și realizarea tuturor planurilor lor de creație.

N. Lebas

Sclușa de decor

și costumele sint semnate de N. Lebas, iar coregrafia aparține Elenei Penescu Licu.

Vestea că la premieră va asista compozitorul Miliutin a constituit pentru colectivul nostru un puternic stimulent. Și am fi fericii dacă strădania ansamblului nostru bucureștean a reușit să dovedească bunului nostru prieten Iuri Serghievici întreaga dragoste și prețuire ce i-o purtăm.

Nicușor Constantinescu
Artist emerit

pe stadion Dunărea ofera o priveliște frumoasă.

În acest oraș socialist nou trăiesc oameni minunați, harnici și fericii, stăpîni ai vieții noi. Orașul se înalță ca în basme, numai că basmele sint de obicei de mici proporții. În timp ce construcțiile și planurile de perspectivă ale Galațiului sint grandioase.

Am făcut cunoștință și cu Țiglina, un cartier nou al orașului cu clădiri minunate. La șantierul naval, am putut admira

Cînd răspund cifrele...

Longevitatea... în întrecere

În S.U.A. există o mare firmă farmaceutică, „Merck and Company“, al cărei președinte este J. T. Connor. Considerînd că media de viață e cel mai obiectiv indicu al stării sănătății unei populații, el a propus Uniunii Sovietice să se ia la întrecere și în acest domeniu. „Care dintre țările noastre — se întreba Connor — va reuși să asigure pentru cetățenii săi o longevitate medie egală cu trei sferturi de secol?“

Să nu uităm că în 1927 media de viață era în U.R.S.S. de numai 44 de ani, pe cînd în S.U.A. de 60 de ani. Cum a evoluat situația? Azi Uniunea Sovietică ocupă primul loc printre țările economice dezvoltate ale lumii în ce privește natalitatea (23,9 la 1000 de locuitori) și creșterea naturală a populației (16,7 la 1000). Mortalitatea e foarte scăzută. În 1960 la fiecare mie de locuitori mortalitatea era: în U.R.S.S. — 7,1; în S.U.A. — 9,4; în R.F.G. și Franța — 11,4; în Anglia — 11,5; în Belgia — 12,9.

Am citit recent un mic studiu al publicistului sovietic V. Mirkin, consacrat acestei foarte importante probleme. El ne furnizează date și cifre dintre cele mai semnificative. Să spicuiim cîteva.

În comparație cu anul antebelic 1940, mortalitatea în rîndul populației adulte a U.R.S.S. s-a redus de 2,5 ori, iar la copii — aproape de șase ori! La fiecare mie de copii au murit în 1940 în primul an de viață 184, în 1950 — 81, iar în 1961 — 32.

Dar această categorică scădere a mortalității s-a înregistrat nu numai la copiii de vîrstă foarte fragedă. Între 1927 și 1959 mortalitatea în rîndul copiilor de 10 ani a scăzut aproape de patru ori; la tinerii între 20—30 de ani — de 2,6—3,5 ori; la adulții între 40—50 de ani — de peste două ori.

În 32 de ani — din 1927 pînă în 1959 — media longevității a crescut în U.R.S.S. cu 25 de ani pe cînd în S.U.A. numai cu 9.

Situația e la fel de îmbucurătoare și la cetățenii sovietici de vîrstă mai înaintată. Încă în 1958—1959 cercetări făcute de specialiști arătau că bărbații de 50 de ani mai pot trăi în medie încă 24 de ani, iar femeile de aceeași vîrstă — 29 de ani, bărbații de 55 de ani — 20 de ani iar femeile — 25; bărbații de 60 de ani — 17, iar femeile — 21.

Mai trebuie subliniat că în urma scăderii mortalității în special la vîrstele mijlocii și înaintate, media longevității oamenilor bătrîni este de pe acum mai mare în U.R.S.S. decît în cele mai dezvoltate țări capitaliste din lume.

Așa răspund cifrele la întrebarea lui J. T. Connor.

I. Cristea

Iuri Miliutin

Maestru emerit al artei din R.S.F.S.R.
Laureat al Premiului de Stat

Omul în Cosmos

Viitoarea etapă — Luna

La 12 aprilie se împlinesc doi ani de la primul zbor al omului în Cosmos, ani în care cronica marilor înfăptuirii ale geniului uman s-a îmbogățit cu pagini nemuritoare. Și la numai doi ani de la călătoria pe o orbită extraterestră omenirea a ajuns în pragul unei etape noi, zborul în Lună, deschisă de noua și recenta realizare a oamenilor de știință și tehnicienilor sovietici — lansarea rachetei cosmice „Luna-4” în direcția Lunii.

Bilanțul performanțelor înscrise prin lansarea primilor sateliți și a primelor rachete cosmice a culminat cu ziua de 12 aprilie 1961 când, folosind legile mecanicii cereștii care guvernează mișcarea tuturor astrilor, specialiștii sovietici au lansat nava satelit „Vostok-1”, având la bord pe pilotul cosmonaut Iuri Alexeevici Gagarin. La mai puțin de șase luni de la acest eveniment epocal o altă navă cosmică, „Vostok-2”, mai perfecționată decât prima, a permis maiorului aviator Gherman Stepanovici Titov să ocolească Pământul de 17 ori și să lucreze aproape 24 de ore într-un mediu în care corpurile nu cîntăresc.

La 15 august 1962, navele cosmice „Vostok-3” și „Vostok-4” au aterizat aproape în același timp, după ce parcurseră în Cosmos aproximativ 2 600 000 km și respectiv 2 000 000 km. Conducându-și cu măiestrie navele, piloții cosmonauți Nikolaev și Popovici au îndeplinit complet programul de zbor, demonstrând în mod evident înaltul nivel de dezvoltare al științei și tehnicii sovietice. Ceea ce a fost de-a dreptul uluitor în lansarea celor două nave cosmice a fost plasarea pe orbite foarte apropiate: între perioadele de revoluție diferența a fost de 9 secunde, între apogee — de 10 kilometri și între perigee — de numai 3 kilometri; diferența între unghiurile de înclinare ale celor două plane orbitale nu depășea 2 minute de grad. Această plasare, practic pe aceeași orbită, a celor două nave cosmice trebuie considerată ca preludiul asamblării în Cosmos a unor stațiuni interplanetare menite să servească drept stațiuni de cercetare științifică și a unor cosmogării pentru lansarea de nave cosmice înspre puncte mai îndepărtate ale sistemului nostru solar. Tot cu această ocazie a fost verificată aparatul necesară asigurării legăturilor radiotelefonice între nave cosmice satelit și s-au făcut o serie de observații importante în ceea ce privește condițiile de propagare a undelor radio în Cosmos.

În urmă cu câteva luni omenii de știință și tehnicienii sovietici au lansat de pe un satelit artificial greu o stație interplanetară — „Marte-1” în direcția planetei Marte. După un drum de circa 400 de milioane de kilometri, străbătuți în peste șapte luni de călătorie, stația „Marte-1” va ajunge, în prima jumătate a lunii iunie, în vecinătatea planetei Marte pentru a efectua o serie de observații și măsurători, a căror transmitere spre Pământ va îmbogăți cunoștințele noastre despre această planetă mai mult decât toate observațiile efectuate cu cele mai perfecționate aparate terestre. Legăturile radio, stabilite la anumite intervale cu „Marte-1”, au și adus o serie de date deosebit de importante asupra spațiului parcurs și au verificat posibilitatea realizării unor legături radio la distanțe uriașe, folosind o putere de emisie destul de redusă. Pentru recepționarea acestor semnale a fost construită o antenă gigantică a cărei greutate, fără fundație, este de peste 1 000 de tone, iar înălțimea ei este egală cu a unei clădiri de 11 etaje. Cele opt antene parabolice, care formează acest ansamblu, sînt dispuse pe două rânduri, întreg sistemul putîndu-se roti în jurul unui singur ax. Meritul specialiștilor sovietici constă și în punerea la punct a unor dispozitive menite să selecteze, din noianul de semnale parazite și de zgomote recepționate din Cosmos, semnalele emise de „Marte-1” și să amplifice numai aceste semnale, în receptoare cu zgomot propriu minim, lucrînd la temperaturi vecine cu zero absolut (-273° C). La aceste temperaturi mișcarea moleculelor ce produc zgomote de fond este foarte redusă.

O contribuție la explorarea metodică a regiunilor spațiale din jurul Pământului o constituie și lansarea seriei de sateliți artificiali „Cosmos”, din care primul și-a luat zborul la 16 martie 1962, iar cel de al 13-lea — la exact un an, adică la 16 martie 1963. Și, în sfîrșit, sumara trecere în revistă se încheie, deocamdată, cu cea mai recentă performanță a științei sovietice — „Luna-4”.

Problema nr. 1, pentru savanții, tehnicienii și cosmonauții sovietici constă în momentul de față în studierea posibilităților și metodelor de explorare a Lunii. Deoarece zborul spre Lună constituie cea mai scurtă călătorie interplanetară, iar nava cosmică se va găsi practic sub influența a numai două cîmpuri de atracție gravitațională — al Pământului și al Lunii — această expediție prezintă cele mai mari avantaje. Etapele cuceririi satelitului nostru natural, Luna, pot fi schițate astfel:

Mai întîi un laborator cosmic se va apropia mult de Lună (sub 1 000 de km) și reducîndu-și viteza

cu ajutorul unor micromotoare, va deveni satelit artificial al Lunii. În felul acesta solul lunar va putea fi fotografiat și explorat cu mijloace puse la dispoziție de radiolocație, datele obținute comunicîndu-se pe Pământ prin radio și televiziune cosmică.

Apoi nave cosmice, avînd la bord la început diferite vietuitoare, iar mai tîrziu oameni, vor trece în vecinătatea Lunii, studiînd-o cu mijloace puse la dispoziție de tehnica modernă. În același timp de pe Pământ se va urmări comportarea ființelor în mediul circumlunar.

O a treia etapă o va constitui aselenizarea unui complex automat, care va transmite date științifice luate direct de pe Lună și, în sfîrșit, a patra etapă va aseleniza o navă cu cosmonauți.

Paralel cu desfășurarea programului de explorare a Lunii se vor realiza sateliți artificiali ai Pământului pentru cercetări meteorologice, astronomice, astrofizice etc. și chiar pentru amenajarea la bordul lor a unor cosmogării. Vor continua, bineînțeles, și cercetările în vederea îmbunătățirii motoarelor rachetă, atît ale celor existente cu combustibil chimic, cît și pentru crearea unor noi tipuri cu propulsie electrică, nucleară etc. Cercetări recente, efectuate în U.R.S.S. în instalații ca Ogra și Tokomak, arată că vor putea fi construite motoare cu generatori de plasmă, capabile să realizeze o viteză a jetului de materie evacuată pînă la 200 km pe secundă (față de 4—5 km cît se pot realiza azi cu rachete utilizînd combustibili chimici).

Succesele uriașe obținute în cei doi ani care au trecut de la prima călătorie cosmică a unui om și perspectivele deschise de această călătorie ne dau din ce în ce mai mult posibilitatea să înțelegem importanța zilei de 12 aprilie 1961. Deși în acești doi ani alți cosmonauți au efectuat asemenea zboruri și încă de mai lungă durată, Gagarin, căruia acum cîteva zile i s-a acordat încă un premiu — Premiul internațional de astronautică Galabert — va rămîne un simbol veșnic viu în istoria cosmonauticii. El este acela care a tradus în viață pentru prima oară, cosnocutul aforism al lui Tîolkovski: „Planeta noastră este leagănul rațiunii, însă nu poți să trăiești toată viața în leagăn”.

Consecințele pătrunderii omului în Cosmos se extind asupra unor sectoare extrem de variate.

Folosirea aparatului științific cosmic înseamnă o uriașă lărgire a hotarelor cunoașterii omului, înseamnă apariția unor noi posibilități de pătrundere a rațiunii noastre în esența lucrurilor, de trecere de la o esență la alta, mai profundă. Însă importanța a pătrunderii omului în Cosmos nu se limitează la latura cantitativă, adică la lărgirea și accelerarea procesului de cunoaștere. Tot atît de importantă, dacă nu chiar mai importantă, este latura calitativă, adică modificarea caracterului însuși al științelor naturii, al metodelor, al orientării, al conținutului și structurii lor.

Pînă nu de mult, aproape toate științele naturii (în afară de astronomie) își concentră atenția, de cele mai multe ori asupra studierii naturii terestre. Pămîntul primele științe care a depășit hotarele Pămîntului a fost matematica. Crearea de către N. I. Lobacevski și Bolyai a unor noi geometrii, denumite pe bună dreptate „geometrii ale Cosmosului”, a făcut ca în științele naturii să se contureze tendința de lărgire a proporțiilor cercetării, de studiere a unor probleme științifice pe plan cosmic, tot ceea ce este terestru constituind doar un caz particular. Această tendință a fost confirmată curînd prin dezvoltarea mecanicii și fizicii care au pășit cu și mai mult curaj în Univers.

O importanță fundamentală prezintă și faptul că nu numai știința, ci și practica capătă un caracter cosmic. Acest aspect s-a concretizat în primul rînd în reproducerea, copierea sau modelarea unor condiții și procese cosmice în cadrul experiențelor științifice și, începînd din 1946, în realizarea de experimente cosmice care cuprind în prezent întregul front al științelor naturii, al științei experimentale în genere.

Apariția sateliților artificiali ai planetei noastre este continuarea în afara Pămîntului a acțiunii de creare a unei naturi artificiale. Acțiunea de transformare a naturii de către om ridicîndu-se pe o treaptă cosmică, ea va determina apariția producției cosmice, așa cum a fost prevăzută de K. E. Tîolkovski în lucrarea sa „Industria în eter”. Și ea o continuare dialectică a acestui proces, realizările tehnico-științifice cele mai prețioase, obținute în procesul cuceririi Cosmosului, își vor găsi o largă aplicare și în transformarea forțelor de producție de pe Pămînt.

Împietirea strînsă și interpenetrarea științelor, care reflectă dialectica obiectivă a naturii, pune în fața cercetătorilor contemporani ai naturii sarcina extrem de importantă și complicată de a efectua un studiu complex al fenomenelor, studiu la care să participe reprezentanții celor mai diferite specialități.

Prof. univ. A. Pirvu

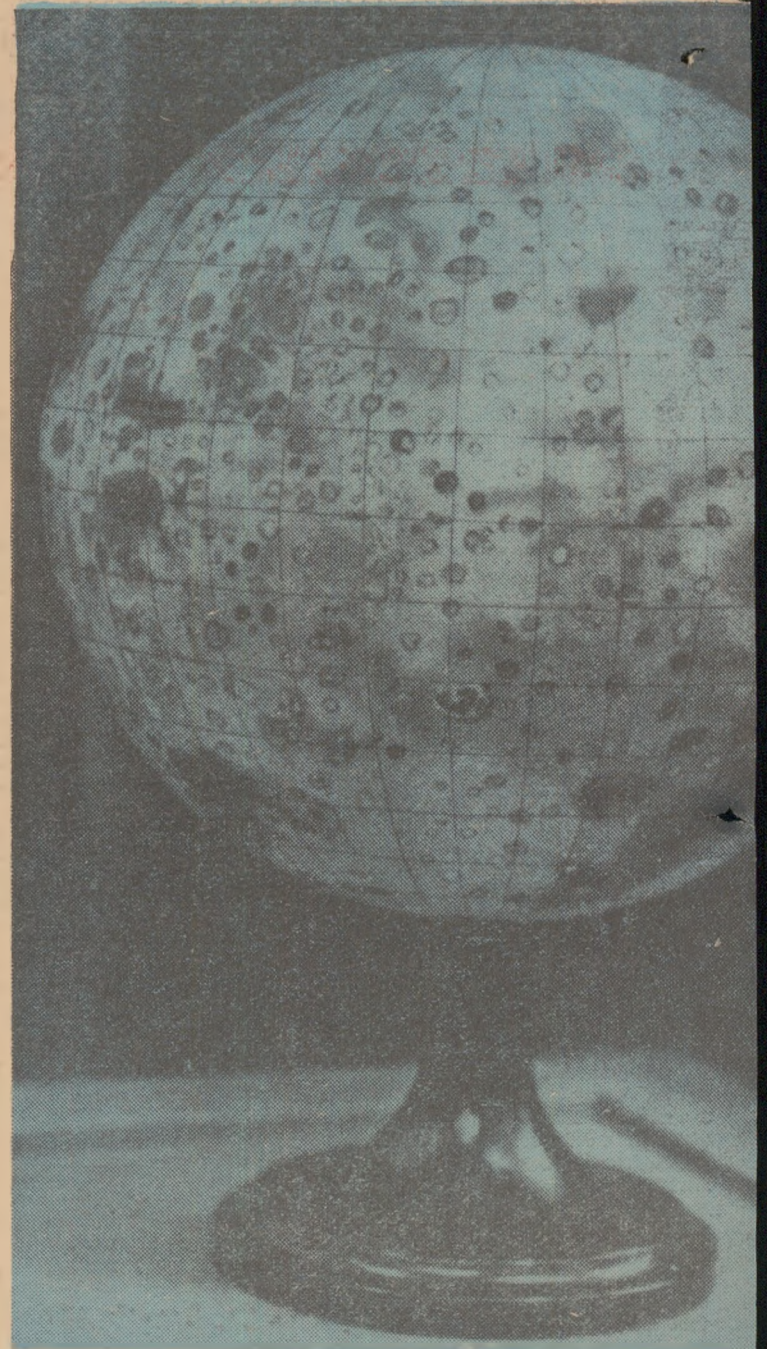
Cosmonautica și racheto-dinamica, iată mare actualitate pe firmamentul științei ce are drept umanități. Legătura dintre ele constă în racheto-dinamica, sau cum i se mai spune dinăuntru fost virtual soluționată o dată cu apariția genului de la Isaac Newton, adică încă din 1687, rutem celebra operă intitulată „Philosophiæ naturalis mathematicæ”. Pentru realizarea „de facto” a unei au trebuit însă să se mai scurgă 270 de ani, cînd la 4 octombrie 1957 oamenii de știință și tehnicieni au putut lansa de pe Pămînt prima rachetă avînd satelit al Planetei noastre. Ulterior, datorită priceperii tehnicienilor, racheto-dinamica a evoluat luînd performanțe care au uimit omenirea.

În plină competiție interplanetară

Acum, în preajma împlinirii a doi ani de la primul zbor al omului în Cosmos și făcînd o succintă recapitulare a acestor performanțe am putea cita admirabilele rachete sovietice care au evoluat în preajma Lunii în scopul cunoașterii mai îndepărtate a satelitului nostru natural. Prevăzute cu aparatul de o extrem de fină înregistrare, precum și cu sisteme de transmisiune imediată pe Pămînt a tuturor fenomenelor observate, aceste rachete s-au dovedit a fi de un neprețuit folos științific. Dintre cele trei rachete lansate spre Lună, una a reușit să înregistreze o fotografie deosebit de interesantă din punct de vedere științific, anume o foto-

grafie a feței ei invizibile prin vecinătatea astrului nostru, înaintea lui, potrivit legilor călătoriei și devenind a sistemului nostru solar. Evenimentul s-a petrecut în noaptea din 17 noiembrie 1959 și va rămîne în istoria cosmogoniei planetei noastre.

Realizarea unei astfel de misiuni a fost lansarea în Cosmos a unei nave cu un om la bord. Nava, care avea impresantă greutate și dimensiuni, iar temerarii oameni din lume care a ră-

Globul lunar a fost construit pentru prima oară în lume la Moscova și este vizibil de pe Pămînt, cît și zonele de pe cerul nostru

doi ani

he de
resul
prima
Ra-
or a
neca-
apă-
a ma-
smice
ua de
ci au
unui
nți și
lezvă-

vitătea planetei-mame, a fost maiorul sovietic Iuri Alexeievici Gagarin. Curînd, după această strălucită performanță au urmat altele. „Vostok-2”, „Vostok-3” și „Vostok-4” sînt numele a tot atîtea rachete lansate la intervale scurte de timp de către Uniunea Sovietică și care, de fiecare dată, au confirmat sau au descoperit noi legi cosmologice.

Și iată că, în urmă cu numai cîteva zile, presa ne-a adus o nouă și îmbucurătoare veste cu privire la realizarea în continuare a programului sovietic de cercetări cosmice — lansarea unei noi rachete cosmice în direcția Lunii. Ultima treaptă a rachetei a fost plasată în prealabil pe o orbită intermediară de satelit artificial al Pămîntului, după care și-a luat startul și s-a plasat pe traiectoria de mișcare dinainte stabilită. Dacă „Luna-1” lansat la 2 ianuarie 1959 cîntărea 361,3 kilograme, „Luna-2” lansat la 12 septembrie 1959 — 390,2 kilograme, iar „Luna-3” lansat la 4 octombrie a aceluiași an — 278,5 kilograme, la bordul rachetei cosmice recent lansată a fost instalată o stație automată cîntărind 1.422 kilograme! În același timp, un complex special de măsurători de pe teritoriul Uniunii Sovietice a urmărit zborul stației, a precizat parametrii traiectoriei sale și a recepționat informațiile științifice. Luna va fi cu siguranță primul corp cosmic pe care va pași omul. Obiectivul e deci elucidarea condițiilor fizice ce vor fi întimpinate acolo de cosmonauți, modalitatea învingerii de către aceștia a dificultăților legate de alunizare, pregătirile ce urmează a fi întreprinse în vederea unei staționări mai îndelungate pe Lună. Pînă acum, suprafața Lunii vizibilă de pe Pămînt a fost destul de cercetată, date deosebit de prețioase fiind obținute, ca urmare a fotografierii Lunii cu raze infraroșii și de astrofizicianul Nikolai Kozirev din Leningrad. Cercetările efectuate de noul laborator cosmic „Luna-4” vor ajuta la rîndul lor la dezvoltarea în continuare a tainelor Lunii.

trezind
a conti-
Soare-
un toate
planetă
de om!
de 2 ia-
în isto-

nsă cel
ndoială,
nave cu
ostok-1”
725 kilo-
primul
ngă gra-

Energia, capacitatea de care au dat dovadă oamenii de știință sovietici, faptele de zbor ale cosmonauților sovietici în cucerirea Cosmosului au stimulat inițiative asemănătoare și în alte țări, îndeosebi în Statele Unite ale Americii, care s-au străduit să pună în mișcare cele mai bune forțe ale lor pentru a se înscrie la rîndul lor pe tabloul de onoare al marilor realizări cosmice.

Disponind de o mare energie potențială, S.U.A. au reușit să realizeze unele performanțe interesante, înscriindu-se astfel în grandioasa competiție cosmică. Totuși, aceste realizări continuă să rămînă la mare distanță de cele sovietice. De pildă, primul satelit artificial lansat în Cosmos de S.U.A. a pornit la drum abia la 1 februarie 1958, adică la patru luni după lansarea primului sputnik sovietic. Ca mărime, satelitul dispunea de o masă de numai 13,9 kilograme, față de cel sovietic care cîntărea peste 86 kg. În genere, numeroasele nave cosmice sovietice lansate pînă în prezent dispun de greutate mult superioare celor americane, cea mai mare dintre ele atîngînd impresionanta greutate de 6 483 kg! Nu e greu să sesizăm cui revine primul loc în competiție, comparînd această cifră cu cele 2 300 kilograme, greutatea maximă atînsă de cea mai mare și puternică cosmo-navă americană.

Interesante și concludente sînt și zborurile în Cosmos realizate de cosmonauții celor două țări. În ultimul timp, S.U.A. au lansat în spațiu trei cosmonauți. Primul, care a pornit să înfrîngă bariera gravitației terestre la 20 februarie 1962, a executat numai trei rotații în jurul planetei, cel de al doilea de asemenea trei, iar ultimul, lansat la 3 octombrie 1962 — șase. Performanțele sovietice, precedînd în mod constant pe cele americane, s-au dovedit a fi însă mult superioare. Titov, cu „Vostok-2”, a executat în ziua de 6 august 1961 17 rotații, iar cosmonautul Nikolaev, lansat la 11 august 1962 cu „Vostok-3” 64 de rotații, timp de 95 de ore!

Să fie, oare, marea diferență dintre aceste performanțe o simplă întimplare? La această întrebare oamenii de știință sovietici au răspuns cu un categoric „nu”! Căci, arată ei, decalajul dintre cele două țări în competiția pentru cucerirea spațiului cosmic se datorește, în primul rînd, felului cum își organizează munca fiecare dintre cele două „echipe”. Astfel, în timp ce în U.R.S.S. activitatea științifică în sectorul cosmic este organizată pe principii socialiste care includ o strînsă cooperare planificată, în S.U.A. o atare organizare este de neconceput. Superioritatea activității științifice socialiste, unde pierderile de energie tehnico-științifică sînt reduse la minimum este dovedită și de clasificarea ce rezultă prin compararea performanțelor cosmonautice realizate pînă acum.

Prof. univ. Victor Vilcovici
Om de știință emerit

Numărul unu... și doi din ai săi

TAINELE ASTRULUI NOPTII

Anii de început ai Evului cosmic, pe care-i trăim cu emoție mai ales de la 12 aprilie 1961 — ziua primului zbor al omului în spațiile extraterestre — pot fi asemuiți numai cu anii care au urmat celei dintîi aștiniri a lunetei spre cer de către marele Galilei. Așa cum atunci, în mai puțin de un deceniu pe la începutul secolului al XVII-lea, au fost descoperiți munții și mările Lunii, petele solare, fazele planetei Venus sateliții lui Jupiter, forma stranie a lui Saturn — ceea ce a revoluționat cunoștințele și concepția astronomică — așa sînt de așteptat acum — și în parte au și fost realizate — descoperiri de o însemnătate epocală. Stabilirea existenței centurii-de radiații a Pămîntului și fotografierea reversului Lunii sînt exemple concludente în această privință.

Astronautica a dus știința planetelor la poarta marilor enigme ale sistemului nostru solar și se pregătește să o treacă eroic prin ea. În această privință, proximal obiectiv este desigur vecina noastră, Luna, mai ales că după performanțele remarcabile ale celor patru rachete cosmice îndreptate spre ea, se apropie ziua cînd primul om va pași pe solul lunar.

Clarvăzător și optimist, Tiolkovski nu se încumeta totuși pe la începutul veacului nostru, să prevadă realizarea zborului cosmic înainte de... 300 de ani. Și iată că astăzi apreciem nu în secole, ci în ani intervalul care ne despărte de data care va marca primul zbor al unui om pe satelitul natural al planetei noastre.

Pe lângă aspecte bine cunoscute, Luna are și nenumărate taine, pe care numai astronautica le va putea rezolva. În primul rînd — pe ce sol vor pune piciorul trimișii Pămîntului? Controversa este în această privință foarte vie, iar la simpozionul internațional despre Lună care a avut loc în 1961 la Pulkovo, lângă Leningrad, punctele de vedere divergente nu s-au putut apropia. Iată cîteva dintre tezele susținute de diferiți oameni de știință:

O serie de astronomi, printre care I. S. Șklovski, T. A. Geld și A. Dollfus sînt de părere că suprafața Lunii este acoperită de un strat gros de circa 10 m. Pulberea ar proveni fie din sfîrșimarea rocilor lunare în urma bombardamentului meteoric neîntrerupt pe care Selena îl suferă, fie din depuneri de rocă vulcanică. Unele măsurători bazate pe studii emisiei de radiație a Lunii ar părea că îndreptățesc acest punct de vedere.

După o altă ipoteză, aparținînd lui F. L. Whipple, care se bazează în mare parte pe studiile privind variațiile în ce privește reflectarea razelor solare de către suprafața Lunii, pe solul acesteia n-ar exista praf liber, iar cel care a existat s-ar fi aglomerat, dînd naștere unei roci fragile și mai ales poroase de culoare închisă. Nadejda Sitinskaia este de părere că, deoarece pe Lună nu este o atmosferă cit de cit însem-

nată, meteoriții se lovesc de sol cu o viteză cosmică, de nimic frînată, explozia ce se produce făcînd ca piatra să ardă și să se prefacă într-o zgură neagră spongioasă (asemenea crustei întunecate a meteoriților), care ar acoperi întreaga Lună.

Recent, dr. Cadabek din S.U.A., în urma unor studii radio-astronomice, a ajuns la concluzia că stîncile lunare sînt de fapt o „spumă” extrem de ușoară, suprafața Lunii fiind după el o rocă sub formă de fibre aidoma celor din vată.

Natura geologică și mineralogică a rocilor lunare, care s-au format în condiții fizice foarte diferite de cele terestre, culorile acestora, originea radioactivității unei părți a suprafeței — constituie tema altor dezbateri științifice, pe care aselenizarea primei nave terestre va putea să le rezolve.

Nu mai puțin tulburătoare este enigma circurilor (munții înclari), cele mai tipice formațiuni ale reliefului lunar, care au făcut ca aspectul Lunii să fie asemănat cu obrazul unui om „ciupit de vîrsat”. De mai bine de un secol, două mari grupuri de ipoteze se înfruntă, fără ca problema să poată fi soluționată de pe Pămînt.

Este oare vorba de cratere meteorice, de „găuri” săpate de meteoriți mari sau mai mici în suprafața lunară? Sau, dimpotrivă, circurile sînt produse ale activității lăuntrice a Lunii, după cum presupune, de pildă, A. P. Pavlov, care le consideră lacuri de lavă solidificată. Argumentele și contra-argumentele sînt numeroase, și nenumărate experiențe pe model par a demonstra cînd o teză, cînd cealaltă. Nodul gordian va fi tăiat numai de cosmonauții sosiți în Lună, mai precis de primul geolog care va pași pe Lună și va analiza probele culese dintr-un munte înclat.

Deosebit de enigmatice sînt și așa zisele raze, formațiuni care înconjoară, ca niște adevărate aureole unele circuri, cum este de pildă cercul Tycho, supranumit „metropola” Lunii sau interesantul cerc Messier, „farul” Mării Fecundității.

Un singur lucru este sigur — acela că „razele” acestea nu sînt fenomene luminoase, ci porțiuni ale suprafeței deschise la culoare, care reflectă mai viu lumina solară decît regiunile învecinate. Faptul că nu aruncă umbre vizibile de pe Pămînt, ca alte forme de relief, dovedește că e vorba de formațiuni foarte scunde sau poate de același nivel cu suprafața.

Desigur, ipotezele explicative nu lipsesc. După unii ar fi vorba de crăpături ale scoarței lunare, apărute o dată cu circurile, care s-ar fi umplut cu o lavă deschisă la culoare. După alții, sînt depuneri de cenușă vulcanică de culoare deschisă, de o înălțime foarte modestă. S-a mai presupus că este vorba de mari cîmpuri de sulf, care devin fluorescente în bătaia razelor ultraviolete...

În sfîrșit, problema schimbărilor și a posibilelor urme de

viață din Lună este, fără îndoială una dintre cele mai pasionante taine ale astronomiei moderne. Cum se pune problema?

Se spune adesea despre Lună că este o lume încrămăntată și stearpă și acest lucru este, în linii generale, adevărat. Totuși, o serie de mici schimbări, unele controversate, altele evidente, au fost observate în ultimele două decenii. Cercul Linné, vizibil pînă spre mijlocul secolului trecut, a dispărut; mai tirziu, în locul lui, a apărut o pată cețoasă, cu o gaură la mijloc. Pe alocuri, pe suprafața lunară, s-au ivit „intumescențe” — adică ridicături de cîteva sute de metri, cu o mică perforație în vîrf. În mai multe rînduri, în ultimele decenii s-au observat în regiunea unor circuri, vâluri gazoase, probabil emanații vulcanice, constatările lui N. A. Kozirev, care a observat astfel de fenomene în 1958 și 1959 în regiunea cercului Alfons, fiind deosebit de însemnate.

De altfel, cercul Alfons (ca și circurile Eratostene și Platon, precum și unele crăpături ale scoarței lunare) este interesant și ca ipotetică „zonă de vitalitate”. Pe baza curioaselor schimbări de colorație observate aci în decursul zilei lunare, s-a emis ipoteza că acest fenomen s-ar datoră dezvoltării unor plante primitive, așa cum cred savanții ca A. Veliaminov-Vorontov sau Rudolf Yerusalimski. Ar fi vorba, după părerea acestuia din urmă, de vietăți care trăiesc în atmosfera emanațiilor vulcanice, extrăgîndu-și din sol substanțele hrănitoare necesare.

Numeroși astronomi consideră însă că orice formă de viață este imposibilă pe Lună (atribuind modificările de colorație amintite unor transformări chimice ale rocilor sub influența razelor solare) sau că pe Lună se pot găsi cel mult urme fosile de viață, datînd dintr-o perioadă cînd satelitul natural al globului terestru ar fi avut atît o atmosferă mai densă, cît și — poate — apă.

Și cite alte întrebări nu-și așteaptă răspunsul!

Compoziția extrem de rarefiată a atmosferei lunare este de pildă și ea foarte controversată; s-a presupus și existența unor „atmosfera locale” ceva mai dense, în fundul unor circuri și crăpături. Un deosebit interes va prezenta cartografierea detaliată a reversului Lunii, stabilirea temperaturii exacte a diferitelor zone ale suprafeței, precizarea condițiilor seismice și de radiații de pe Lună, studierea de aproape a unor „celebrități” ale reliefului lunar, ca de pildă „Zidul drept”, giganticul cerc Clavius, cu un diametru de peste 200 km, muntele Pico, zonele luminescente ale suprafeței, marcele sistem de crăpături Hyginus etc.

Și toate acestea — le vom ști în numai cîteva ani!

A. Sergiu

ALOL

de GHEORGHI GULIA

Apărură ca din senin. Hotelul raional se umplu dintr-o dată de lume, de gălăgie, de agitație. Trebură să scoată întreaga rezervă de plăpumi și cearșafuri, să pună iute samovarul la fiert, să cheme montorul pentru a repara lămpile de noptieră...

Tușa Pașa nu mai putea de oboseală. De abia pe la orele unsprezece se liniștea totul. Pasagerii se culcaseră, se făcu tăcere, luminile se stinseră una după alta.

Tușa Pașa înregistra buletinele și pregătea notele de plată, căci în zori pasagerii urmau să plece mai departe. Veneau din Leningrad, cu rucsacuri și schiuri. Probabil că înghețaseră în camionul deschis, mai ales unul dintre ei, care îndrăgise biroul bine încălzit al tușei Pașa. Iată-l intrând din nou, după ce bătu încet la ușă.

— Dați-mi voie să mă încălzesc — spuse el vesel.

— La dumneavoastră în cameră e frig? îl întrebă tușa Pașa.

El nu răspunse. Ochi îi străluceau de parcă s-ar fi bucurat de ceva. Se așeză în fața ei, cu coatele lingă călimară și-și sprijini bărbia în palme.

Sedea. Tăcea. Privea la tușa Pașa, zîmbind mereu.

Ea nu dădu atenție acestui fapt. Zîmbi și dînsa. O dată. A doua oară. Dar el nu-și lua ochii de la ea și asta făcu să i se roșească gîtul, bărbia, urechile, fruntea. Iată că și obraji i se aprinseră... Literele începură să se amestece și rîndurile să-i joace în fața ochilor.

— Nu mai pot, — spuse ea încet, punînd hîrtiile la o parte. De ce te uiți așa?

El nu-i răspunse. Își frămînta țigara, emoționat. Avea vreo patruzeci de ani. O infățișare de om sănătos, cu ochi albaștri, ten bronzat. Sau poate că era pur și simplu oacheș. Amintea prin ceva de tînărul căruia tușa Pașa îi jurase să-i aștepte pînă la sfîrșitul războiului. Dar războiul se sfîrșise, trecuseră cincisprezece ani de atunci și el tot nu se întorsese... Încetul cu încetul, parcă s-a lipit de Pașa cuvîntul „tușă”. Ajunseseră între două vîrste și nu-și dădea seama cînd se transformase în „tușă”. Se obișnuise atît de mult cu acest cuvînt, încît se mira dacă i se spunea pur și simplu Pașa...

Încercă să lucreze mai departe. Dar nu reuși. Era și greu, sub privirea lui pătrunzătoare. Pașa își strînse hîrtiile și puse la loc călimara școlărească.

— Nu mă privi așa. Te rog.

Părea că el nu auzise bine vorbele ei. Se gîndea la ale lui. Pe neașteptate o întrebă:

— Cîți ani ai?

— Vai, mulți.

— E secret?

— Ce secret? Treizeci și opt.

— Nu-i adevărat.

— Pabruzeci îți convin mai bine? — glumi Pașa.

— Ai mult mai puțin — observă el cu seriozitate.

Ea își scoase în tăcere buletinul din sacoșă cadrilată și i-l întinse. El îl deschise și citi:

— „Zemțova, Praskovia Illarionovna. Anul nașterii...” Exact, treizeci și opt.

— Te-ai convins?

— Nu — spuse el, fără să-și ia ochii de la ea. Ai cu mult mai puțin, Praskovia Illarionovna. Să nu mai arăți nimănu buletinul. Și fotografia din el e groaznică. Pe cînd dumneata? Știi cît esti de frumoasă?

— Nu spune asta, protestă ea — Rîzi de mine? Vorbește mai bine despre dumneata...

— Buletinul meu e la dumneata, îi răspunse el. Sint pictor. E drept că despre asta nu se spune nimic în buletin. Iar dumneata îmi plăci nespuse de mult... Nici despre asta nu se spune nimic în buletin... Ai niște miini... pe vremuri se spunea: aristocratice...

Intr-o clipă ea își strînse miinile pe genunchi, sub masă.

— Miini obișnuite. Muncesc mult. Spală mult...

— Îmi dai voie să te pictez? — continuă pictorul. Asemenea ochi de mult n-am mai întîlnit. Sint și triști, și obosiți, și fericiți. Nu mă crezi? Da, da, fericiți.

Ea dădu din cap.

— Pașa, venind incoace, am trecut prin niște sătucuri. Le știi? Maromorocika, de pildă. Pe urmă, Alol. Așa-i că sună frumos, Alol?

— Frumos. — spuse ea, buimăcită de cuvintele lui în legătură cu tristețea și fericirea din ochii săi. Poate că e cam băut? se gîndi ea. Dacă nu, atunci pur și simplu vrea să se distreze pe socoteala infățișării ei simple. Despre ce frumusețe și despre ce ochi mai poate fi vorba, la aproape patruzeci de ani.

— Trecînd pe lingă sătucurile acelea mă gîndeam: uite ce nume minunate, potrivite pentru niște femei foarte frumoase.

Pictorul se sculă și porni spre ușă, de parcă s-ar fi pregătit să plece imediat.

— Eu ți-aș spune Alol...

— Cum?

— Alol... Uită-te la dumneata, Alol. Ai un ten mat, palid. Ochi ca niște prune.

Prune coapte. Părul dumitale ar ajunge pentru trei fete. Ia te uită ce coamă bogată îți atîrnă pe ceafă! Crezi că n-am observat nimic? Am apucat să văd bine totul. După chipul dumitale trebuiau pictate boieroaicele tinere. Zău!

— Ajunge. Ți-ai și găsit frumusețe!

— Îți dau cuvîntul meu de onoare. Alol, ești o frumusețe. Adevărată. Sălbatecă. Vrei să te sărut?...

— Ce? Ce-ai spus? — șopti ea, îngrozită.

Dar în clipa aceea intră locatara de la numărul cinci și ceru apă fiartă. Pictorul fu nevoit să tacă și să plece.

Tușa Pașa rămase singură. Dar nu putea să mai lucreze, se gîndea la el. Nu putea să nu se gîndească... Ce s-o fi întîmplat cu el? A mințit? Dar ce rost a avut să-i spună un neadevăr? Miine o să plece și e puțin probabil să se mai întîlnească vreodată... „Cît sint de proastă, — își spuse în sine ea. — De ce-l iau în serios... A glumit omul, iar eu... Dar poate că n-a mințit? Pare așa de bun, cinstit. Ce-ar fi să vadă dacă-i chiar așa?”

Și fără să mai piardă timpul, fugi sus în camera ei, își puse un șal înflorat, se pudră cu pudra vecinei și se rujă. Și tușa Pașa văzu în oglindă o față tînără și doi ochi strălucitori... Nu, nu erau ochi bătrîni!

„El intră din nou în birou. Fără să bată la ușă. Spuse, de parcă n-ar fi observat nici un fel de schimbare la Pașa:

— Am venit, Alol, să mă mai uit încă o dată la dumneata. Nu te supăra pe mine.

Ea vru să-i răspundă, dar vorbele i se opriră în gît. În primul rînd el ar trebui să înțeleagă că acum e tîrziu și nu se cuvine să mai rămînă în birou. Toată lumea doarme... Dar nu spuse nimic din toate acestea...

— Dumneata n-ai să mă înțelegi. Alol, — vorbi el posac. Am mai văzut femei. Dar dumneata... Nu, nu găsesc cuvinte. Ești căsătorită probabil, Alol!

Și deodată ea spuse, e drept, șovăind:

— D-da...

— Așa mi se întîmplă întotdeauna, — surise el ironic. Întotdeauna ajung prea tîrziu, Alol... De altfel... nu cred...

Ei i se păru că în vocea lui răsunaseră note triste, deși zîmbea. Dar de ce îi spusese o minciună? Trebuia să recunoască că n-a iubit încă nicio dată, că toată viața n-a făcut decît să aștepte. Îmbătrînise așteptînd. Trebuia să-i fi spus că tot ce era feminin în ea murise, că ea nu era decît tușa Pașa și nimic mai mult. Dar nu fusese în stare...

Era tulburată. Parcă și-ar fi înghițit limba. Nu mai puțin tulburat era și pictorul, cucerit pe neașteptate de frumusețea acestei femei simple.

El se apropie, se înclină în fața ei și-și șopti:

— Te rog... Probabil că n-am să te văd curînd...

— Ce dorești? — rosti ea speriată.

— Să-ți sărut mîna, Alol...

Și i-o sărută, fără voia ei. În ciuda voinței ei...

— Dumneata ești Alol!... Auzi, Alol!

Pictorul fugi spre ușă, puse mîna brusc pe clanță, se oprî puțin și ieși.

Ea rămase mai mult moartă decît vie. Stătea ca o stană de piatră. Și numai atunci cînd ajunse pînă la ea zgomotul pașilor lui pe coridor, se mișcă din loc, încuie ușa cu cheia de două ori și se prăbuși pe divan.

Ardea toată...

Curînd, lumina se stinse.

★

Dimineața, pasagerii veniră să-și ia buletinele. Plătiră, glumiră și făcură gălăgie. Dar el nu era. Nu se arătă multă vreme. Apăru ultimul.

— Bună dimineața, Alol — spuse el.

Ea era palidă și, poate de aceea, părea și mai frumoasă.

Fără să scoată un cuvînt, îi dădu buletinul, îi luă banii, îi întinse restul.

— Ce părere ai despre mine? — întrebă ea încet — Proastă, nu-i așa?

— Pentru ce, Alol? se miră el.

— Ai uitat? Mi-ai sărutat mîna.

Stătea foarte aproape de el, dar miinile îi erau ascunse la spate.

Pictorul îi spuse:

— Ești frumoasă, ești minunată. Și trebuie să porți acest nume: Alol. Pe curînd, Alol. Știi să aștepti?

Ea auzi cum îl chemau prietenii din camion, cum se îndreptă grăbit spre ei. Ieși în cerdacul de piatră, să-i conducă. Mașina pornise și el se sui din mers. Se întoarse și îi strigă vesel:

— Alol! Alol! Alol!

Directorul hotelului veni la ora nouă. O zări la fereastră. Nemișcată. Privind prin fereastră zăpada, zăpada albă ca zahărul, atît de fascinantă, cînd o admiră dintr-o cameră încălzită.

O strigă:

— Tușa Pașa!

Ea parcă n-ar fi auzit.

— Tușa Pașa!

Și tușa Pașa se întoarse încet. Ochi ei erau plini de lacrimi. Fața pudrată, de o paloare mată. Buzele fardate, de un roșu aprins. Părul pieptănat cu grijă. Purta ciorapi subțiri, — ba nu, extrem de subțiri și pantofi noi. Și o rochie mai deose-

bită, cu un fular albastru. Iar gîtul, ascuns întotdeauna privirilor, era acum altă ca zăpada, ca zahărul, avea reflexe albastrui.

Directorul rămase increment. Recunoștea cu greu în această femeie, de o frumusețe bătătoare la ochi, pe tușa Pașa. Părea cineva străin, care amintea de tușa Pașa. Directorul, transferat aci de la o instituție superioară, nu credea în minuni. Dar în această clipă era complet dezorientat, căci se săvîrșise o minune...

— Dumneata ești, tovarășă Zemțova? o întrebă el.

Ea dădu din cap.

— Cine te-a supărat, tovarășă Zemțova? Se sculă și-i oferi un scaun.

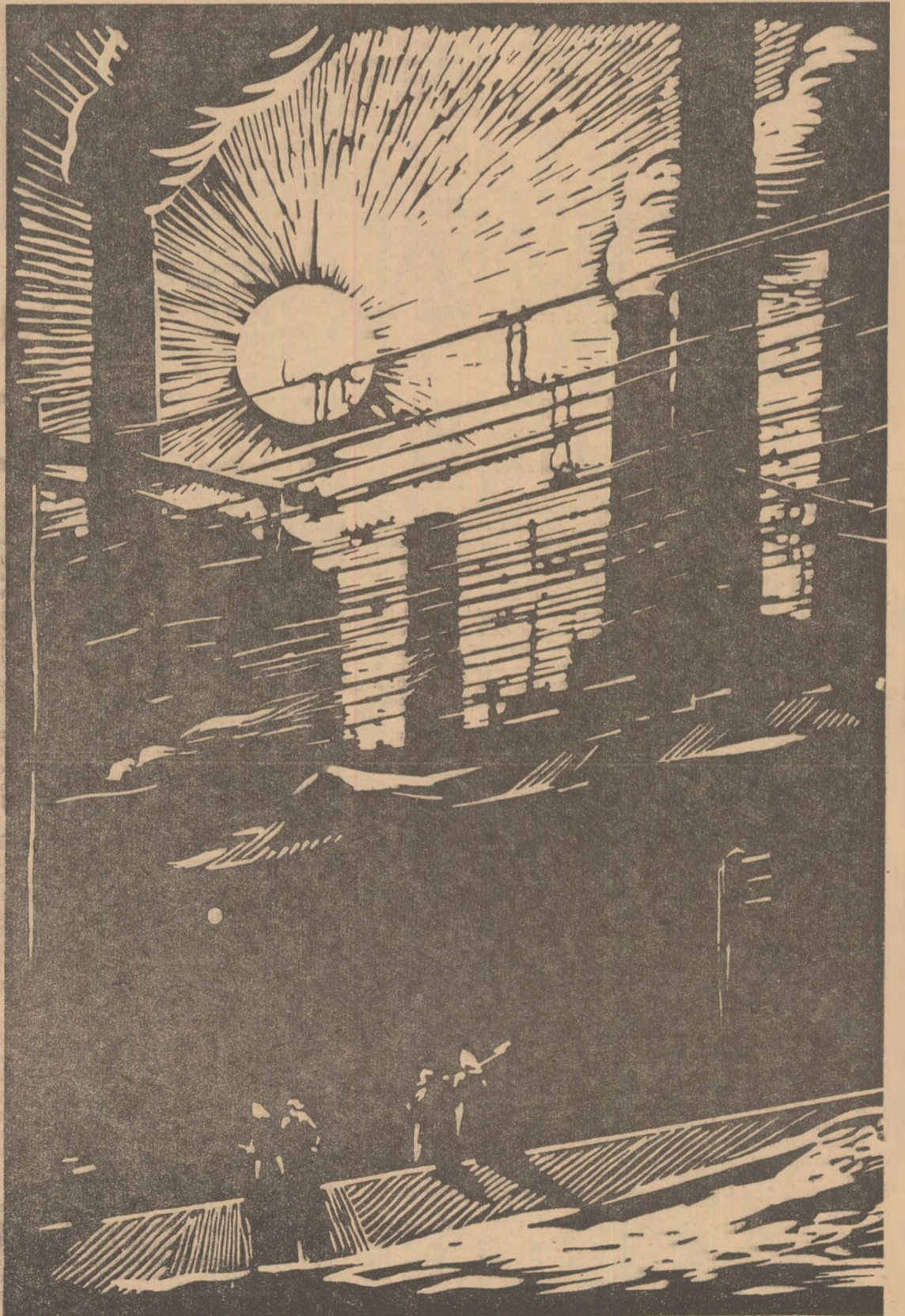
Ea fugi, plîngînd. Fugise o femeie tînără și frumoasă, purtînd frumosul nume Alol...

Directorul își frecă fruntea, vru să ia receptorul în mînă. Dar se răzgîndi. Ochi îi căzură pe o foaie dintr-un caiet de școlar. Era acoperită de unul și același cuvînt „Alol!”

„Ce femeie bine! — se gîndi directorul, încercînd să găsească pe hîrtie ceva mai pe înțeles. Care dintre prietenii mei e burlac? Ai?... Și cu cîtă abilitate o făcea pe bătrînica, șmechera asta!” Și repetă cu voce tare cuvîntul de neînțeles pentru el, dar plin de sonoritate: „Alol!”

Pskov-Moscova 1960.

În romînește de Lily Irimescu

A. Ușin :

Dimineața (linogravură)

FILMUL

Din filele romanului — pe ecrane:

Piotr Baluev și oamenii lui

Protagonista filmului „Marele drum”, actrița Inna Gulai

Hasek și Svejk în «Marele drum»

...Pe ecran apare celebra berărie pragheză unde-și petrecea de multe ori timpul liber Iaroslav Hasek. Cu crișmarul durduliu, cu clienții obișnuiți, cu obligatoriul copoi al poliției și nelipsitul portret al împăratului Franz-Ioseph, tronind solemn pe perete. O muscă buclucasă se oprește drept pe nasul gros al împăratului. Și deodată, acesta prinde viață, face o strimbătură ca pentru a alunga musca, se enervează, strănută.

Cu aceste imagini începe filmul „Marele drum”, o coproducție sovieto-ceshoslovacă consacrată lui Iaroslav Hasek, „părintele” popularului Svejk. Autorii filmului (regizor I. Ozerov, autorul scenariului — G. Mdivani) au utilizat amintirile scriitorului, povestirile, foiletoanele sale, și întâmplările relatate în cuprinsul romanului. Filmul urmărește astfel momente din viața scriitorului în perioada premergătoare primului război mondial, în anii petrecuți pe front și în prizonierat în Rusia, ca și după Revoluția din Octombrie când scriitorul devine comunist. Spectatorii fac cunoștință și cu camarazii de front ai lui Hasek, printre care se află și hitrul soldat Ioseph, prototipul lui Svejk, ale cărui aventuri avea să le povestească scriitorul în celebrul roman.

În rolul lui Hasek apare actorul cehoslovac Abraham iar soldatul Ioseph este incarnat de Rudolf Grusinski, interpretul lui Svejk din producția cehoslovacă cu acest titlu.

Presa sovietică semnaleză cu satisfacție realizarea acestui film în care totul este neașteptat, vesel, ingenios. Este apreciată în mod deosebit fidelitatea creatorilor filmului față de spiritul și stilul operei lui Hasek ca și față de viziunea lui asupra realității, înconjurătoare.

ELLA LEJDEI:

Indoieli, muncă, visuri

Vă mai amintiți episodul din „Balada soldatului” când ostașul invalid așteaptă cu friguri în gară revederea cu soția lui? Trenul a plecat de mult, peronul e pustiu. Miinile invalidului se încleștează cu disperare pe cirje. Dar iată că pe peron se ivește silueta unei femei care aleargă spre el cu chipul inundat de speranță, de bucurie. Un scurt episod care răscolește adinc emoția spectatorilor și în care tinăra actriță Ella Lejdei realizează una din cele mai bune creații ale sale.

Ella a ajuns în cinematografie pe o cale sinuoasă. Deși pasionată de teatru și cinema, îndoelile, teama de a nu se înșela pe ea însăși, de a nu confunda aspirațiile ei de adolescență cu un talent real pentru scenă, au determinat-o să opteze pentru o altă profesie. Ella Lejdei a urmat câțiva ani la institutul de arhitectură, s-a simțit un timp atrasă de ziaristică, dar cu cât treceau anii, devenea tot mai limpede hotărârea ei de a se pregăti pentru cariera actoricească. A trecut cu succes examenul de admitere la școala studio „Șepkin” de pe lângă „Malii

Teatr”. Viața Ellei se îndrepta acum pe făgașul atît de dorit. Simțea că își aflase adevăratul loc și de aceea nici un efort nu i se părea prea mare. Lucra cu o pasiune îndrăjită, devenind o studentă remarcabilă.

Încă la începutul anului II și-a făcut debutul în cinematografie în filmul „Pe marea înghețată”, unde a fost distribuită în rolul principal. Cu pasiunea și hărnicia-i recunoscută, Lejdei s-a pregătit îndelung pentru a intruchipa personajul, o eroină din secolul al XVI-lea, o adevărată fată rusă, care își așteaptă ani de-a rândul logodnicul, socotit de toată lumea mort în lupta cu ghețurile nordului. Nobletea sufletească, abnegația, încrederea neclintită de care era animată eroina, i-au fost insuflete Ellei de amintirea tatălui ei, fost marinar (apoi comisar militar pe un crucișător din flota Mării Negre), pe care ea și mama ei l-au așteptat mereu cu nemărginită speranță, în anii războiului.

Celelalte eroine incarnate de Ella Lejdei sint bine cunoscute spectatorilor noștri: cîntăreața Marie din „Mai tare ca moartea”,

Rita Ustinovici din „Pavel Korceaghin”. Valea, o femeie ușuratică în filmul pentru televiziune „Viața începe din nou”.

În ultimii doi ani, Ella a lipsit de pe platourile de filmare. În acest răstimp ea s-a dedicat băiețușului ei Aliona, care avea o constituție delicată. De curînd, și-a reluat activitatea, interpretînd rolul protagonistei din „Lațul morții”, o producție a studioului „Dovjenko” din Kiev. În acest film ea este Elena, soția lui Serghei Utochikin, unul din primii aviatori ruși, Capricioasă, frivolă, neînțelegînd preocupările, greutățile și dezamăgirile soțului ei care nu primea nici un fel de sprijin în importanta lui muncă științifică, Elena îl părăsește pentru o viață mai confortabilă.

Planurile, visele Ellei Lejdei? Actrița le-a împărtășit de curînd cu prilejul unei întîlniri cu spectatorii la o Casă de cultură din Moscova. Ar dori foarte mult să întruchipeze una din eroinele lui Hemingway, după cum e puțin invidioasă pe actrițele care interpretează personaje în adaptările pentru ecran ale clasicii ruse.

Observîndu-l, cite un grup de puști se oprea din joc și actorul îi vedea dîndu-și cu coatele și șoptind: „Ja te uită! E chiar Pereverzev!”

Fără îndoială că ecranizarea unui roman cu o construcție atît de complexă ca „Vi-l prezint pe Baluev” este foarte dificilă. De aceea, arată regizorul filmului Viktor Komissarjevski, a fost necesar să fie comprimate cîteva episoade, să se renunțe la unele personaje, în timp ce a fost reliefată prezența altora. Autorii filmului (scenariul este semnat chiar de Vadim Kojevnikov) au socotit esențial să păstreze nealterat spiritul povestirii și problematica ei. Ca și în roman, la baza subiectului se află întâmplările legate de hotărîrea muncitorilor șantierului de a croi drum

conductivei direct printr-o regiune mlăștinoasă, în ciuda planurilor proiectanților, care prevedeau un traseu mult mai ocolit. Evident, nu este vorba despre un film „de producție”. Asemeni materialului literar ce l-a inspirat, filmul va avea în prim-plan nu șantierul, ci oamenii lui, noile relații și atitudini întemeiate pe principile moralei comuniste. Creatorii filmului se străduiesc să redea pe ecran tocmai acele calități ale operei literare care au făcut-o atît de îndrăgită de cititori. Și anume, să-i prezinte pe oamenii muncii, pe acei oameni care trăiesc cu gîndurile așintite spre viitor, cu același cald lirism, cu aceeași profunzime psihologică specifică romanului scris de Kojevnikov. Ideea majoră exprimată de acest film este deza de viață a eroului, Baluev: „Caută în fiecare om ceea ce are mai bun și atunci acel om va deveni mai bun, după cum vei deveni mai bun tu însuși”.

Interpreții filmului, printre care se numără cunoscuți actori din Moscova, Leningrad, Kiev, au alcătuit un colectiv unitar, o adevărată echipă de constructori. Majoritatea lor au refuzat să fie dublați în scenele dificile, însușindu-și cu sirguință profesiile eroilor. P. Krimkov, interpretul mecanicului Petuhov, a învățat să manevreze voinicește coborîrea conductelor, iar Anatoli Romașin și Pavel Morozenko — în film sudorii Șpakovski și Marcenko — au reușit să obțină înalta calificare de sudori de categoria șaptea, putînd executa lucrările foarte dificile de sudare a plafonului conductelor.

E drept că Ivan Pereverzev n-a izbutit în aceeași măsură să capete dexteritatea unui scafandru veritabil, ca Baluev, dar acest amănunt n-a avut repercusiuni asupra prezentații complete a însușirilor eroului său.

Printre interpreții filmului se mai află Nelli Korneva (Izolda Bezuglova), Svetlana Dik (Zina Penocikina), Zinaida Kirienko (Kapa) ș.a.

Filmarea exteroarelor a durat trei luni. În prezent, echipa se află în studioul „Lenfilm” din Leningrad, unde se turnează ultimele episoade. Peste cîteva luni, spectatorii vor face cunoștință pe ecrane cu admirabilul șef de sector Piotr Baluev.

S. M.

„SÎNT CUBA”

Echipa de cinești și-a instalat cartierul general în holul spațios de la etajul 22 al hotelului „Havana liberă”. Pereții de sticlă cu ferestrele larg deschise invită briza răcoroasă a oceanului. De la această înălțime de șaizeci de metri se deschide o perspectivă de o rară măreție: turnurile albe ale zgîrie-norilor profilate pe lundalul albastru al cerului, golful Mexic la fel de albastru punctat de verdele intens al palmierilor, avalanșele pestrițe ale automobilelor lunecînd în toate direcțiile...

Am vizitat acest cartier general cinematografic într-una din pauze. Mihail Kalatozov era așezat într-un fotoliu, cufundat în lectura scenariului. Operatorul Serghei Urusevski se înarmase cu paleia și pensulele. El este nu numai un operator remarcabil, dar și un pictor de talent. Peisajele însoțite ale Cubei i-au inspirat cîteva tablouri în care abundă lumina și culorile.

Turnarea filmului a început de curînd. A fost rezolvată cu succes dificila problemă a alegerii interpreților, cu toții neprofioniști. Pentru unul din rolurile principale a fost găsit un bătrîn pescar din satul Cojimar, un bărbat vinjos, în genul lui Hemingway, ars de soare, asprit de vînturi și de lupta cu marea, un om sărac, dar mîndru. „Sînt Cuba” reprezintă prima coproducție artistică sovieto-cubaneă, realizată de studioul „Mosfilm” și Institutul de artă cinematografică din Cuba. Filmul prezintă viața poporului Cubei în ultimii ani ai dictaturii lui Batista, lupta tineretului studentesc progresist împotriva tiraniei, drumul spre revoluție urmat de reprezentanții diferitelor pătri ale populației.

Echipa de filmare lucrează cu un neobișnuit entuziasm. E semnificativ să amintim că Mihail Kalatozov, Serghei Urusevski, regizorul secund B. Fridman și ceilalți membri ai echipei de filmare învață cu deosebită stăruință limba spaniolă și încă de pe acum, în discuțiile cu colegii cubani, nu mai apelează la serviciile traducătoare.

Lui Mihail Konstantinovici Kalatozov nu-i face deloc plăcere să acorde interviuri. Și acest lucru se înțelege de la sine. Turnarea filmului se află abia la început. Asemeni oricărui mare artist el e încă frămîntat de îndoiele, de reflecții și căutări.

— Pînă acum am străbătut de două ori întreaga Cuba, am fost în provinciile Oriente, Pinar del Río, Camaguey, am escaladat legendarii mînti Sierra-Maestra, — ne povestește Mihail Konstantinovici. În timpul primei noastre călătorii, împreună cu autorii scenariului am adunat material documentar, iar în cursul celei de a doua am stabilit chiar locul unde urmează să se desfășoare filmările. A trebuit să facem față unui însemnat număr de dificultăți. De pildă, colectivul de regizori și operatori este sovietic în timp ce toți interpreții sînt localnici. Am primit însă un ajutor permanent din partea tovarășilor cubani și îndeosebi din partea președintelui Institutului de artă cinematografică, Alfredo Guevara și a directorului studioului cinematografic, Iulio Garcia Espinosa.

V. Ponizovski

O pasionează Pușkin, Cehov, Tolstoi. Dar, mai ales, așteaptă roluri de tinere femei sovietice contemporane, cu caractere complexe, cu preocupări multiple, care să capteze în aceeași măsură interesul pasionat al interpretei și al spectatorilor.

reflector

• Numele actorului sovietic Konstantin Tirtov este probabil puțin cunoscut spectatorilor de film. Și, cu toate acestea actorul a interpretat pînă acum nu mai puțin de... 600 de roluri. Konstantin Tirtov lucrează la studioul „Gorki” din Moscova și este considerat un maestru al dublajului. Printre altele, el a dublat în limba rusă personajele principale din filmele „Bătrînul și marea”, „Tot aurul din lume”, „Bandiții din Orgosolo”, „Pescărușii mor pe cheiuri”.

• La Buenos Aires a avut loc premiera filmului sovietic „Doamna cu cățelul”. Prezentarea filmului a constituit o adevărată sărbătoare pentru cinefilii argentinieni. „Maestrii cinematografului sovietic au făcut un film de o neobișnuită frumusețe, exprimată cu o finețe incomparabilă” — scrie ziarul argentinian „El Mundo”.

• Pe Nadia Rumianțeva, actrița care a interpretat rolurile principale în filmele „Ștregarii” și „Fetele” o vom revedea într-o nouă comedie — „Crăiasa stației de benzină”. Noua ei eroină, Liudmila Dobrivcior, o fată veselă, istețică și poznașă vine să lucreze la o stație de benzină și trece printr-o serie de aventuri hazlii. Filmul este o producție a studioului „A. Dovjenko” din Kiev.

— Ce să mai scriu în jurnalul de bord al rachetei? se întreabă „comandantul“.

— Ei, cine mai ține o păpușă pe nas, ca mine?

Teatrul animalelor

Există la Moscova o casă foarte îndrăgită de copii. Acolo se găsește, de mai bine de o jumătate de veac, „Colțul lui Durov“, înființat de cunoscutul dresor de animale și artist de circ V. L. Durov. Aplicând metode științifice de dresaj, discipolii săi și mai ales

fiica lui, Anna Vladimirovna, au reușit să impună animalelor anumite deprinderi și comportări.

În 1943 continuatorii lui Durov au întemeiat „Teatrul animalelor“, care și-a propus să amuze și în același timp să-și instruiască spectatorii.

Să dăm o raită prin acest teatru.

Iată-ne ajunși într-o adevărată lume a miracolelor. Facem cunoștință cu trupa, înainte de toate cu „vedeta“, care e... o maimuță. Ne sînt prezentați apoi ceilalți „artiști“. Într-un bazin din apropiere se bălăcește o morsă; e abia la primul examen, o începătoare în ale teatrului. Cîț privește următorii patru actori — patru vulturi — n-am îndrăznit să-i cunoaștem mai îndeaproape. Dacă înfățișarea noastră nu va fi pe placul ochiului lor de vultur?

Asistînd la spectacole, ne-am convins că „artiștii“ se achită strălucit de rolurile lor.

Piesa „Tăietorul de lemne Vasili și-a găsit în pădure un prieten“ are numai două personaje: un om și un urs. Dar ursul Mișka muncește pe cinste: cară apă, sparge lemne, deretică prin casă, gătește, îngrijește de grădina de zarzavat.

Tot ursului îi revine rolul principal — și cel mai dificil — în basmul rusesc dramatizat „Foișorul“.

Repertoriul teatrului de animale e destul de variat. O impresie deosebită produce însă ultimul spectacol — basmul de mare actualitate „Cum s-au adunat animalele în Lună“.

Pe scenă apare o rachetă de toată frumusețea — uriașă și strălucitoare. În jurul ei forfotesc animalele. Peste cîteva minute se va da pornirea. Motanul face un ultim control, dînd țircoale rachetei. Mecanicul-șef — un viezure — verifică aparatul, care trebuie să funcționeze ireproșabil. Dar, după cum e și firesc, bătaia cea mai mare de cap o are maimuța care e „comandantul“ navei. Ea trebuie să privească cu atenție prin telescop — dacă cumva Luna nu se mai află la locul ei? — și să scrie o sumedenie de lucruri într-o carte groasă, jurnalul de bord. Dar cum să scrii cînd creionul nu te ascultă nici în ruptul capului și cînd ești nevoit să-l ții pînă și cu piciorul!

Ratonii și cîinii aleargă de colo-colo, încărcînd proviziile. Și ursul are destule treburi, el fiind pilot și totodată șo-

fer. Automobilul lui transportă pasagerii ce vor călători cu racheta: cîini, iepuri, vulpi.

În cele din urmă totul e gata. Pasagerii și-au ocupat locurile. Racheta e pe punctul de a-și lua zborul. Luminele din sală se sting și pe ecran apare imaginea unei rachete în zbor. Apoi sala e inundată din nou de lumină și pe scenă apare prezentatorul:

— Copii, pot oare animalele să plece singure pe Lună?

— Nu, — răspund copiii în cor, — nu pot. Numai oamenii pot.

Prezentatorul deschide vizoarele rachetei și începe să certe animalele pentru zburdălnicia lor. Ele părăsesc scena cu un aer vinovat.

Sala răsună de aplauze și de risete. Copiii sînt mulțumiți, ceea ce înseamnă că spectacolul e reușit. Așa că pot fi mulțumiți și dresorii, prin a căror muncă a fost realizat spectacolul.

„Colțul lui Durov“ are foarte mulți vizitatori. Numai în 1962 numărul lor s-a ridicat la peste 260.000. Cînd veți veni la Moscova mergeți neapărat la Teatrul animalelor, veți fi primit cît se poate de bine. Nu întîmplător la intrarea în „Colțul lui Durov“ stă scris: „Bine ați venit!“

V. Ktitorov

Ratonul „Tișka“ e o vrednică spălătoreasă

Doi prieteni buni

Interviu cu A. V. Durova și cu unul din actori

Poșta redacției

MARIANA SOCOTEANU — Caracal: Adresa este: Liudmila Lebedeva, gorod Perm, ulița Podgoraia, dom 93, kv. 14.

NELU MAREȘ — Cluj: Scriitorului Al. Tvardovski îi puteți scrie la redacția revistei „Novii Mir”. Adresa: Moskva Tentr, Pușkinskaia ploșciad, nr. 5.

MIRCEA CAPOTESCU — Timișoara: Printre scrisorile primite de redacția noastră n-am găsit pină acum adresele dorite de dv. De aceea, vă transmitem două adrese de elevi, pe care îi puteți ruga să vă pună în legătură cu elevii ai școlilor de pe linia uzine: Boris Filimonov, gorod Perm, ulița Pușkina, dom 102, șkola nr. 6; Liuda Șmatenko, Kuibișev-47, ulița Sibirskaia, dom 15, kv. 1.

MARIA VRÎNCEANU — București: „Brațul artificial” a fost creat de Institutul central pentru confecționarea protezelor din Moscova. (Centralii institut protezirovania i protezostroenia). Nu cunoaștem adresa exactă a institutului, dar e de ajuns să specificați pe plic numele institutului. Desigur, trebuie să scrieți scrisoarea în limba rusă.

M. STOICA — București: Poezia trimisă mărturisește puternica emoție pe care ați încercat-o cu prilejul vizitei dv. în U.R.S.S. Din păcate versurile nu sînt încă publicabile. Măi încercați.

PARASCHIVA PINTILIE — Timișoara: Deocamdată nu posedăm amă-

nunte în legătură cu problema ce vă interesează.

GHEORGHE I. PANTAZI — com. Ștefănești, regiunea Argeș: Credem că cea mai bună soluție ar fi să scrieți postului de radio Moscova și să specificați: Emisiunea „Vorbește Moscova pentru ascultătorii din R.P.R.” Vă dorim succes!

PETRU MOLDOVAN — Petrești, regiunea Hunedoara: Adresați-vă comitetului de Comsomol al combinatului forestier Șuisko-Vidansk din R.S.S.A. Karelă (Șuisko-Vidanski lespromhoz, Karelskaia A.S.S.R.)

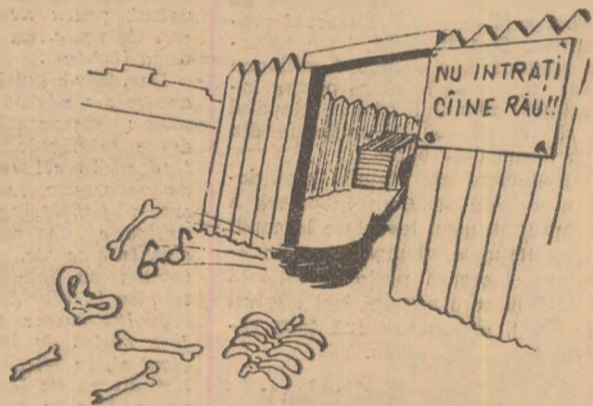
DOINA DUMITRESCU — București: Interpretul lui Kolea din „Cinele sălbatic Dingoo” este Volodea Osobik. E student la Institutul de artă teatrală din Leningrad.

RODICA ȘTEFAN — București: 1) Nina Drobișeva lucrează în colectivul Teatrului tinărului spectator din Leningrad (Teatr iunovo zritelia). 2) Dacă doriți să vi se publice adresa scrieți revistei „Tineretul lumii”, ediția în limba română, „Piața Șcintei” nr. 1, București.

INGEBERG TĂNĂȘESCU — Orșova: Scrieți profesorului A. I. Koloimienko la Filiala din R.S.S. Ucraineană a Academiei de Științe Medicale a U.R.S.S.-Kiev.

DORINA TEODORESCU — Codlea: Iată adresa unei eleve sovietice: Talsia Pinialina, gorod Perm — 42, ulița 105, dom 30, kv. 10.

UMOR • UMOR

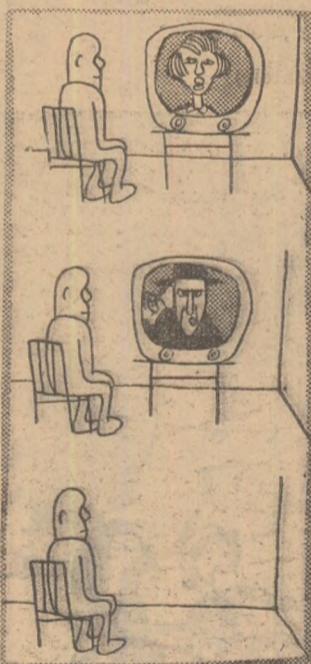

Fără cuvinte

Desen de I. Tiukavin

— După ce te joci, le pui la loc
Desen de V. Voevodin

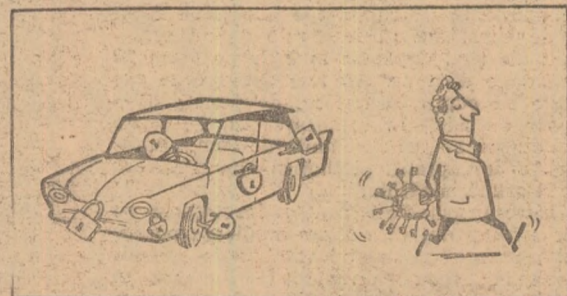
— Și acum urmează celebrul iluzionist...
Desen de A. Semionov

— S-a ascuns așa de bine că îl căutam de două ore și nu-l găsim
Desen de O. Tesler

— Și nevastă-mea zicea că metrourl circulă pină la ora două...
Desen de V. Sirov

S-a liniștit
Desen de R. Ovivian

STOFE de CALITATE

I.I.S. LIBERTATEA

BOGAT ȘI VARIAT SORTIMENT DE DESENE ȘI CULORI

SIBIU

COMBINATUL CHIMIC FAGARAȘ

livrează :

- Bachelită pentru uz general în diverse culori
- Bachelită pentru uz electrotehnic
- Bachelită pentru uz electrotehnic în execuție tropicalizată.
- Bachelită textilă
- Rezoli diverse tipuri, lac de bachelită.
- Novolac solid, semifluid și alcoolic
- Aminoplast diverse culori.
- Celuloid, plăci de diferite grosimi și culori.
- Celuloid sidefat
- Celuloid marmorat
- Celuloid placat
- Cornoplast pentru nasturi, imitație corn

Execută : piese industriale în toate tipurile de bachelită și aminoplast, pentru înlocuirea metalelor feroase și neferoase precum și a lemnului.

Pentru producția de serie executăm proiectarea și șculele necesare presării pieselor comandate.

COMBINATUL CHIMIC FAGARAȘ

Întreprinderile de gospodărie orășenească pot procura imediat :

Coșuri (cutii) metalice de gunoi de 100 și de 50 de litri, precum și tomberoane pentru strîns gunoi de la

Întreprinderea industrială oraș, Sibiu

Str. Kogălniceanu nr. 1
Telefon 3931

Călătorii au fost invitați de două ori la restaurant : mai întâi să bea ceai, apoi la micul dejun. Plecarea avionului nostru spre Katmandu era mereu amînată. Cînd i-am întreat pe funcționarii aeroportului Safdarjang din Delhi care-i cauza, ne-au răspuns, ridicînd din umeri : vechea poveste, în munți e ceață și vizibilitatea-i proastă. Cu Himalaia nu-i de glumit...

In cele din urmă, însă, am ajuns la Katmandu, capitala Nepalului.

La poalele Himalaiei

Nepalul de astăzi - perspective și probleme

Un oraș al templelor

Străzile Katmandu-ului sînt zgomotoase și aglomerate. Aici pot fi văzuți orașeni înstăriți cu tradiționalele lor tichii pe cap — topi — meseriași care și-au părăsit pentru un timp atelierile întunecoase, culii (hamali) și țărani din satele învecinate purlînd în spate coșuri conice în care își duc marfa și chiar copiii. Grupuri, grupuri, muntenii pășesc pe asfalt cu picioarele goale, fără să se grăbească. În fiecare dimineață ei coboară în vale cu legături grele de lemne ; la Katmandu nu sînt păduri, așa că lemnele sînt aduse de la mari depărțări. Muntenii poartă la brîu kukri — obșnuitul pumnal nepalez, suvenir cîntat de turiști, dar o armă primejdioasă în mîna războinicului nepalez.

O puternică impresie îți face arhitectura orașului. La sfîrșitul secolului XVIII, colonelul englez Kirpatrick scria că la Katmandu templele sînt la fel de multe ca și casele. E poate o exagerare, dar nu prea mare. Într-adevăr, temple și case de rugăciuni hinduse și budiste, împodobite din belșug cu picturi și sculpturi, înfîlnești la tot pasul, mai ales în orașul vechi. Am avut prilejul să văd nepalezi bătrîni și tineri oprindu-se o clipă în fața unei statui de piatră și făcîndu-și rugăciunea, după ce în prealabil sunaseră dintr-un clopoțel. Clopoțelul avea menirea să-i trezească din visare pe zei și să le dea de știre că încă un suflet chinat are nevoie de ajutorul lor.

Temple, pagodele și clădirile vechi sînt remarcabilele monumente ale anticității, mărturie a bunului gust și a talentului poporului nepalez.

Dar există la Katmandu și un alt gen de monumente care sînt expuse la răspîntiile celei mai aglomerate. Sînt statuile primilor-miniștri din familia Rana, care amintesc poporului de tragedia prin care a trecut. Acum o sută de ani, colonialiștii englezi au ajutat această familie de feudați să pună mîna pe putere. Drept mulțumire, dinastia Rana a devenit un vasal credincios al Angliei. Ea a transformat Nepalul într-un stat dependent, semi-colonial.

În istoria Nepalului s-a întîmplat însă ceva care l-a deosebit de celelalte țări dependente. Imperialiștii englezi n-au căutat aici petrol, aur sau diamante. Pe ei i-au interesat oamenii, așa-numiții gurkhi, pe care-i recrutau pentru armata lor colonială și-i trimiteau la moarte în toate colțurile lumii spre gloria coroanei regale. Furnizarea de gurkhi pentru armata engleză, ca de altfel orice tîrg, se plătea cu bani gheață, deși la un preț extrem de scăzut. Bineînțeles, banii îi încasa clica Rana, care le dădea aceeași întrebuintare ca și milioanele stoarse prin crunta exploatare a țărănimii nepaleze. Parte din ei îi plasa la bănci europene, iar parte îi cheltuia pentru construirea de palate somptuoase și înălțarea de monumente primilor-miniștri.

Dar la 18 februarie 1951, sprijinindu-se pe masele largi populare, regele Nepalului a dat un decret prin care se pune capăt domniei familiei Rana. În felul acesta a luat sfîrșit cea mai grea perioadă din istoria țării, perioada dependenței și izolării politice. Nepalul a stabilit relații diplomatice cu multe țări, inclusiv cu țările socialiste. La baza politicii sale externe, guvernul țării a pus principiile neutralității și neaderării la blocuri militare.

Țara își descoperă bogățiile

Sfîrșitul regimului Rana a constituit începutul unor noi prefaceri în viața țării. Pentru prima oară, problemele dezvoltării economice au fost puse în centrul atenției. S-au luat măsuri importante de studiere a bogățiilor naturale. Se consideră că rezervele de minereuri de fier ale țării depășesc încă de pe acum 20 de milioane de tone. Au fost descoperite zăcăminte de cupru în treizeci de puncte diferite, iar de mică în șaptesprezece. Pe harta Nepalului au apărut zăcăminte de zinc, plumb, nichel, cobalt, grafit, platină și alte prețioase materii prime minerale.

O mare însemnătate pentru dezvoltarea pe viitor a industriei țării o are studierea potențialului energetic. Au și fost obținute primele succese în această direcție. În lucrarea sa „Introducere în economia Nepalului”, economistul nepalez Shrest scrie că numai „explora-

rea parțială și preliminară a cinci fluvii mai importante a stabilit potențialul hidroenergetic al țării la 8,6 milioane de kilowați”.

Toate acestea dovedesc că țara dispune de mari posibilități pentru dezvoltarea pe scară largă a celor mai importante ramuri ale industriei moderne. Și nu numai ale industriei. În momentul de față, în Nepal se simte o mare lipsă de pămînt. În medie, fiecărui locuitor îi revin aproape 1,5 acri de pămînt arabil. În același timp în țară există suprafețe mari de terenuri nevalorificate. E vorba în primul rînd de regiunea Terai — o vastă porțiune de pămînt de la poalele sudice ale Himalaiei, acoperită cu junglă de nepătruns. Copacii uriași, lăstărișul des și țepos, iarba înaltă de un stat de om oferă un minunat adăpost animalelor sălbatece. Nu întîmplător Teraiul este socotit cel mai bun loc pentru vînătoarea de tigri. Se pare că aci natura a avut grijă să nu îngăduie accesul omului în împărăția ei.

Această regiune este brăzdată de la nord spre sud de albiile a numeroase riuri, riulețe și pîriiașe, fiecare dintre ele constituind, în perioada revărsărilor, o piedică de nebiruit.

Dar Nepalul a și început valorificarea acestei zone. Cu ajutorul prospectoșilor sovietici, în junglă a fost croit un drum care leagă partea de est de cea de vest. Deocîndată nu se poate circula pe aici decît cu „jeepurile” și numai în anotimpurile secetoase. Dar cu timpul drumul va fi asfaltat, albiile riurilor vor fi consolidate cu diguri, iar peste ele se vor construi poduri. Atunci acest tînet frumos ca-n basme își va dezvălui toate bogățiile.

Drum spre secolul XX

O etapă importantă în viața noului Nepal a constituit-o elaborarea, în 1956, a primului plan cincinal. Planul a trasat sarcina dezvoltării industriei, agriculturii, transportului și îmbunătățirii condițiilor de trai ale poporului. La capitolul investiții, planul a fost îndeplinit numai cu 65 la sută. Dar foarte semnificativ e faptul că în domeniul învățămîntului public programul a fost mult depășit. Din momentul răsturnării guvernului Rana, în Nepal au fost deschise peste 5.000 de școli, 29 de licee și o universitate.

O etapă nouă în viața socială a țării a constituit-o dezvoltarea mișcării cooperatiste în agricultură, în mica industrie și în comerț. Pentru stimularea micii industrii și a industriei meșteșugărești a fost creată Corporația dezvoltării industriale a Nepalului care acordă meșteșugarilor credite și ajutor tehnic. Dar atît mișcarea cooperatistă cît și industria mică și meșteșugărească sînt frînate de lipsa de credit. Noul plan trienal de dezvoltare economică prevede avîntul celor mai importante ramuri ale economiei.

În procesul de dezvoltare economică Nepalul întîmpină mari greutăți : se simte lipsa de cadre și de experiență. Dar cea mai acută problemă o constituie, fără îndoială, baza financiară slabă a statului. Din cele 586 milioane de rupii pe care trebuie să le aloce pentru îndeplinirea sarcinilor planului trienal, Nepalul intenționează să obțină 480 de milioane din străinătate, sub formă de credite.

Dificultățile financiare ale statului sînt determinate nu numai de seculară înapoiere a țării, ci și de faptul că n-au fost duse la capăt transformările antif feudale, democratice. În agricultură, în care lucrează peste 90 la sută din populația țării și care asigură trei sferturi din venitul național, mai predomină încă relațiile de producție precapitaliste.

A. Kuțenkov

Politica Pentagonului de creare a unei forțe nucleare multilaterale a N.A.T.O., echipată cu rachete „Polaris”, pune în primejdie pacea în lumea întreagă.

(Ziarele)

Echipament american pentru flota de suprafață europeană

Desen de V. Fomichev

Un bărbat scund și rotofei, cu ochelari cu ramă de baga și cu șapca pe o ureche este mindria inchororii din comitatul Daid (orașul Miami). Pe lista deținuților, locatarul celulei nr. 505 figurează sub numele de Marcos Perez Jimenez, iar alături se menționează : „Fost dictator al Venezuelei”. Acesta este de fapt singurul lui merit care-l ridică în ochii temnicerilor. În rest este un locatar obișnuit al inchororii : stă singur în celulă, citește romane și joacă domino... cu el însuși.

Acum vreo cinci ani, lui Marcos Perez Jimenez, dictatorul despot al Venezuelei, nu-i trecea prin minte că va ajunge vreodată după gratii — și încă într-o închisoare americană. În 1954, „pentru succesele obținute în politica investițiilor de capital străin” a fost decorat cu cea mai înaltă distincție a Statelor Unite — Ordinul Legiunii Gloriei. Rockefellerii se dădeau în vînt după generalul pitic care le pusesse la dispoziție pe vechi fabuloasele bogății petrolifere ale țării. Iar fostul secretar de stat John Foster Dulles, omul Rockefellerilor, afirma chiar că guvernul lui Jimenez ar fi „un model pentru celelalte țări din America Latină”.

Dar în ianuarie 1958, singurul dictator a fugit din țară, unde avusese loc o răscoală și venise la putere guvernul lui Romulo Betancourt. „Pi-Ji” — cum îi spuneau prietenii — s-a instalat în S.U.A., în împrejurimile frumoasei stațiuni Miami, unde și-a cumpărat o vilă de 400.000 de dolari, patru automobile, un teren de tenis, un bazin de înot și două iachuri.

Dar, într-o bună zi, toată această averie s-a năruit ca un castel de nisip : Caracasul ceruse extradarea criminalului Jimenez, arătînd că în cei aproape zece ani de guvernare, dictatorul sustrasese din visteria statului circa 18 milioane de dolari. Acuzațiile sînt întemeiate, dovadă cele 16 tomuri cu depozitiile martorilor trimise la Washington.

Multă vreme cazul Jimenez a fost mutat de la un tribunal la altul și, în sfîrșit, avocații lui au obținut să fie lăsat liber pe cauțiune. Dar la 12 decembrie 1962, i s-au luat amprentele, a fost fotografiat din față și din profil și trimis în celulă.

Acum, cazul Jimenez este judecat de Tribunalul Suprem al S.U.A. E greu de spus cine se află într-o situație mai disperată : acuzatul sau judecătorii. Extradarea dictatorului e cerută de Betancourt, actualul președinte al Venezuelei. În anii care s-au scurs de la răscoala din 1958, Betancourt în multe direcții l-a ajuns din urmă, dacă nu l-a întrecut pe predecesorul lui, Jimenez. Adresîndu-se actualului dictator al Venezuelei, președintele Kennedy, spunea : „Activitatea pe care o desfășurați a făcut din dv. un simbol a ceea ce dorim să obținem pentru republicile noastre surori din America Latină”. Dar situația lui Betancourt este acum disperată : țara e în fierbere, președintele nu se bucură de nici o autoritate. În aceste condiții, judecarea publică a lui Jimenez ar întări, după părerea lui, prestigiul politic al actualului guvern venezuelez. Washingtonul înțelege foarte bine acest lucru dar ce să facă cu Jimenez, care l-a slujit cu credință aproape zece ani ? Să jertfească un dictator pentru altul ? Pentru Casa Albă este o problemă foarte complicată. Cum să nu-și plece urechea la glasul îndurerat al lui Jimenez care spune : „Sînt în primejdie de a fi exterminat, cu toate că am fost un bastion anticomunist”. E adevărat. Inșă și Betancourt, așa cum a arătat președintele S.U.A., „este cel mai mare dușman al comuniștilor”. Și atunci, ce-i de făcut ?

Deocîndată tribunalul american n-a dat sentința. În ce privește poporul Venezuelei, e puțin probabil că rezultatul procesului o să-i schimbe părerea despre Betancourt.

Poporul își va da verdictul lui.

I. Borisov